

ΗΘΙΚΟΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΝ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γ. Κ. ΦΡΑΝΤΖΕΣΚΑΚΙΣ

Πτυχ. Ιεροῦ ἐν ΒΑΜΩ Κρήτης

ΝΕΑ ΖΩΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Εσωτερικοῦ Δοχ. 25

«Τὸ γράμμα ἀποκτείνει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ» (Β' Κορ. γ' 6').

ΕΠΙ ΤΩ ΝΕΩ ΕΤΕΙ 1930

«Ἡ ΝΕΑ ΖΩΗ» εὐχεται ἐγκαρδίως εἰς πάντας τοὺς τε συνδρομητάς καὶ ἀναγνώστας τῆς νέαν, ἀγίαν, εὐτυχῆ καὶ καρποφόρον εἰς πᾶν ἀγαθὸν ζωὴν, παρὰ τοῦ διακηρύττοντος ἀπὸ τοῦ Θρόνου Αὐτοῦ Μεγάλου Ἀνακαινιστοῦ τοῦ Σύμπαντος.

ΙΔΟΥ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΤΑ ΠΑΝΤΑ.— Ἀποκλ. κζ'. δ.

Ὅποιαν εὐχαρίστησιν αἰσθανόμεθα πάντες διὰ πᾶν ὅτι εἶνε νέον! Οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν παιδίων σπινθηροβολοῦσιν ὅταν ἀκούσωσι περὶ τινος πράγματος, πικρινίδιου, φορεματος ἢ βιβλίου προσφερομένου εἰς αὐτά, τὸ ὅποῖον ὀνομάζεται νέον. Ὑπὸ τὴν ἐποψιν ταύτην ὅλοι εἴμεθα παιδία, διότι ὅλοι ἐναγωνίως ἀνυπομονοῦμεν διὰ τὰ νέα τῆς ἡμέρας. Καὶ οἱ Ἀθηναῖοι περὶ τῶν ὁποίων ἀνεγινώσκομεν ὅτι περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἠδὲ αἰροῦν εἰμὴ νὰ λέγουν καὶ νὰ ἀκούσῃ καὶ τι νέον, δὲν ἦσαν οἱ μόνοι καὶ ἐξαιρετικοὶ εἰς τὴν τοιαύτην περὶ νέων ψυχροτροπίαν καὶ νοοτροπίαν. Τὰ νέα γοητεύουν εἰσέτι καὶ γέροντας καὶ νέους.

Διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου ἡξιώθημεν νὰ εἰσελθῶμεν εἰς ἄλλο ἔτος τὸ ὅποῖον εὐχαριστοῦμεθα νὰ ὀνομάζωμεν **Νέον Ἔτος**. Καίτοι δὲ οὐδεμία ὑπάρχει διαφορά μεταξὺ αὐτοῦ καὶ οἰουδήποτε ἄλλου ἔτους κατὰ τὸ παρελθόν, ἐν τούτοις εἰς τε τὸν νοὸν καὶ τὰς σκέψεις μας τοῦτο ἀποτελεῖ μίαν σεσημασμένην περίοδον, τὴν ὁποίαν θεωροῦμεν ὡς σπουδαίαν καμπὴν εἰς τὴν λεωφόρον τῆς ζωῆς μας. Ἰσὺς, κατὰ φαντασίαν καὶ μόνον ὅτι ἐν ἔτῳ λήγει καὶ ἄλλο ἀρχίζει. Καὶ ἐν τούτοις, τοῦτο ἐνέχει ὅλην τὴν δυνάμιν ἑνὸς μεγάλου δι' ἡμᾶς γεγονότος. Ὅταν οἱ ναυτικοὶ διέρχονται τὸν ἰσημερινόν, οὐδὲν εὐρίσκουσιν ὁρατὸν σημεῖον. Ἡ θάλασσα οὐδὲν ἴχνος ζώης ἰσημερινοῦ παρουσιάζει. Ἀλλὰ πρὸ ὅλου τοῦτο, οἱ ναυηλεούμενοι γνωρίζουσι ποῦ εὐρίσκεται, καὶ λαμβάνουσι σημείωσιν τούτου, οὕτως ὥστε, σπανίως ἀν-

θρώπος δύναται νὰ διέλθῃ τὴν ἐν λόγῳ ζώνην χωρὶς νὰ ἐνθυμῇται τὸ γεγονός μέχρι τῆς ἡμέρας τοῦ θανάτου του. **Ὅμοίαν γοημὴν ἢ ζώνην διερχόμεθα καὶ ἡμεῖς ἤδη** εἰσερχόμεθα εἰσέως εἰς τὸ τωτῆροτον ἔτος **1930**. Ἀς αἰνέσωμεν λοιπὸν καὶ ἃς μεγαλύνωμεν ἐν ταπεινώσει καὶ ἐγνωμοσύνῃ τὸν Μέγαν καὶ Ἀγαθὸν ἡμῶν Πλοίαρχον. Πολλοὶ ἴσως ἐξ ἡμῶν θὰ ἔχωμεν ἰσχυροὺς λόγους νὰ χαίρωμεν δευδαίως ὅτι διεφύγομεν, ἀπὸ ὅτι διὰ πολλοὺς ἄλλους τὸ παρελθὸν ἔτος ὑπῆρξεν ἐν δωδεκάμηνον μεγάλων δοκιμασιῶν, καὶ νὰ ἐλπίζωμεν καὶ εὐχόμεθα ὅτι τὸ νεογέννητον ἔτος μὴ εἶνε χειρότερον τῶν προκατόχων του, ἀλλ' ἀπείρως καὶ ἀσυγκρίτως καλλύτερον. Ἐν ἰσάσῃ περιπτώσει εἶνε νέον, τὸ ὀνομαζόμενον νέον, καὶ ἐνθαρρυνόμεθα νὰ ἐνώσωμεν μετ' αὐτοῦ τὴν εὐτυχίαν τῆς εὐτυχίας, εὐχόμενοι πρὸς ἀλλήλους **«ΕΥΤΙΧΕΣ ΤΟ ΝΕΟΝ ΕΤΟΣ»**, καὶ ἀγόμεθα νὰ ἐλπίζωμεν καὶ προσδοκῶμεν ὅτι τὰ ἀρχαῖα παρήλθον, μετὰ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ ὅτι ἰδοὺ τὰ πάντα ἔσσονται **καινὰ**, ἔσσονται **νέα**. Ἐν τούτοις οὐδεὶς δύναται νὰ **καίμῃ** τὰ πάντα **καινὰ**. Οὔτε τὸ αὐτόματον, ἢ τύχῃ, ἢ εἰμαρμένῃ οὔτε ἡ πολιτικὴ καὶ διπλωματικὴ ἐκανότης οἰουδήποτε μεγάλου ἐν τῷ κόσμῳ ἀνθρώπου οὔτε ἡ ἰδιοφυΐα οἰουδήποτε φιλοσόφου, ἐπιστήμονος καὶ εὐφρετέτου. **Οὐδεὶς ἄλλος ἐκτὸς ἑκείνου, ὅστις ἔκαμεν, ἐποίησε τὰ πάντα ἐν ἀρχῇ**. Διότι χρειάζεται τόση δύναμις νὰ ἀνανεώσῃ τὰ πάντα ἐκ τῆς δυνάμεως τῆς ἀμαρτίας καὶ τοῦ κακοῦ, ὅση διὰ νὰ ποιήσῃ αὐτὰ ἐκ τοῦ μηδενός. Ὁ διακηρύττων, **Ἰδοὺ ἐγὼ καινὰ ποιῶ τὰ πάντα**, ἀνέλαβε τὸ ἔργον τῆς ἀνακαινίσεως, καὶ εἶνε ὁ πλήρως ἀρμόδιος νὰ φέρῃ τὸ ἔργον εἰς πέρας.

Ἀπὸ 1930 ἔτων ἤρχισε τὸ ἔργον τοῦτο, καὶ ἐπὶ αἰῶνας ἐπέμενεν ἀνάνεων τὰς καρδίας τῶν ἀνθρώπων καὶ τὴν διάταξιν τῆς κοινωνίας. Βαθμιαίως δὲ θέλει ἀνανεῶσαι διὰ τοῦ πνεύματος καὶ τῆς δευδαίμεως Αὐτοῦ τὴν ὅλην σύστασιν καὶ ὀργάνωσιν τῆς ἀνθρωπίνης διακυβερνήσεως, καὶ ἡ ἀνθρωπίνη φύσις θέλει διὰ τῆς χάριτος Αὐτοῦ ἀνακαινισθῇ εἰς τὸ παντελές.

Και ἔρχεται ἡμέρα, ὁπότε καὶ τὸ ἀνθρώπινον καὶ θνητὸν τοῦτο σῶμα ἀκόμη, θέλει ἀνταλλάξει διὰ σώματος νέου, ὁμοίου πρὸς τὸ ἐνδοξον Αὐτοῦ σῶμα, καὶ τὸ σύμπαν αὐτὸ θέλει ἐξωρῆσαι, ὥς ὁπότεν τοῦτο ἐξηλθεν ἐκ τῶν δημιουργικῶν αὐτοῦ χειρῶν νέον καὶ καλὸν κατὰ πάντα.

Ἐάν λοιπὸν ὁ Κύριός σου καὶ Λυτρωτὴς σου, ἀναγνώσκη, ἴρχισε νὰ σὲ κάμῃ καὶ νὰ μὲ κάμῃ ἤδη νέον κτίσμα, καὶ ἐάν εἰσῇλομεν ἤδη ὅπως δὴ ποτε εἰς νέαν κτίσιν, εἰς νέον κόσμον, ἐνθα δικαιοσύνη κατοικεῖ, ἃς ἀνανεώσωμεν ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τοῦ Νέου τούτου ἔτους ἀπόφασιν ὅπως διὰ τῆς βοήθειας καὶ χειρουργείας Αὐτοῦ χωρήσωμεν πρὸς τὸ κέντρον τῆς νέας Αὐτοῦ κτήσεως, ὅπως ἀπολαύσωμεν καὶ αἰσθανθῶμεν τελείως τὴν δύνάμιν καὶ ζωτικότητα ταύτης, καὶ ὑπὲρ ταύτην Αὐτόν, ὅστις ὑπόσχεται ἡμῖν ἸΔΟΥ ΕΓΩ ΚΑΙΝΑ ΠΟΙΩ ΤΑ ΠΑΝΤΑ.

Δόξῃ εἰς τὸ πάντιμον καὶ Μεγαλοπρεπὲς Αὐτοῦ ὄνομα. Ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους τούτου μέχρι τέλους αὐτοῦ ἀποδοθῇ παρὰ πάντων ἡμῶν. Ἀμήν.

«ΕΠΙ ΤΗ ΓΕΝΝΗΣΕΙ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ»

Ἡ Γέννησις τοῦ Σωτῆρος εἶνε ἡ ἀρχὴ τῆς ἡθικῆς καὶ πνευματικῆς ἡμῶν ζωῆς, ἡ ἀρχὴ τοῦ ἔργου τῆς σωτηρίας καὶ ἀπολυτρώσεως ἡμῶν, ἐκ τῆς ψυχολογικῆς ἀμφοτερότητας καὶ τοῦ θανάτου, καὶ ἡ αἰτία τῆς πνευματικῆς ἀναμνηστικῆς ἡμῶν, τῆς προόδου καὶ τελειοποιήσεως ἐν τῷ βίῳ. Ἐγεννήθη ὁ Χριστὸς ἐν τῷ φυσικῷ τούτῳ κόσμῳ ἵνα ἡμεῖς γεννηθῶμεν ἐν τῷ ἡθικῷ καὶ πνευματικῷ καὶ εἰ μὴ προηγεῖτο ἡ Γέννησις τοῦ Σωτῆρος ἐκ τῆς πανάγνου καὶ πανσέμου Παρθένου, ἡ ἡμετέρῃ σωτηρία καὶ ἀναγέννησις θὰ ἦτο ἀδύνατος. Διὰ τοῦτο ἡ πνευματικὴ τοῦ Θεοπλάστου ἀνθρώπου γέννησις εἶνε ἡ συνέπεια τῆς γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος καὶ ὁ πιστεύων ὅτι ἐγεννήθη ὡς ἄνθρωπος ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, αὐτὸς ἀναγεννᾶται δι' Αὐτοῦ καὶ τελειοποιεῖται ἐν τῇ ἀρετῇ καὶ γίνεται ἄγιος νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Θεὸς ἀνθρώπος Χριστὸς εἶνε τὸ ἀγαθὸν τῆς ἀθανάτου πνευματικῆς ψυχῆς. Ἡ ψυχὴ τοῦ Θεοπλάστου λογικοῦ ἀνθρώπου αἰσθάνεται πνευματικὰς ἀνάγκας καὶ ἐπιθυμίας, ἃς διὰ μόνου τοῦ Χριστοῦ θεραπεῖσαι δύναται. Ἡ φιλοζωία εἶνε αἰσθηματικὴ ἐπικρατοῦν ἐν τῇ ψυχῇ ἀνακρεῖμενον πρὸς ἀντικείμενον πνευματικόν. Ἡ ἀνιδεοφία καὶ ἀείζωος ψυχὴ πέποιθεν, ὅτι ἄνευ ζωῆς τὸ πᾶν εἶνε δι' αὐτὴν ἴσον τῷ μηδενί, καὶ αὕτῃ εἶτι ἡ τοῦ Πανουργοῦ καὶ Παντέχνου διαρρέει εἶνε δι' αὐτὴν κώλειαι καὶ δάσαντες ἀπόρητος, ζωῆς μὴ ὑπαρκούσης καὶ ἀθανασίας. Διὰ τοῦτο ἀποδίδεται πρὸς τὴν ζωὴν καὶ ἐπιδιώκει τὴν ἐξεύρεσιν μέσων ἀνακλόντων πρὸς τὴν διατήρησιν αὐτῆς. Τὸ ἀσφαλὲς δὲ καὶ ἀληθὲς μέσον πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας εἶνε ὁ Χριστὸς καὶ διὰ τοῦτο μόνος

ὁ τῷ Χριστῷ πιστεύων μετὰ βεβαιότητος εἰς τὸν ζῶν καὶ τὴν ἀθανασίαν διατελεῖ ἀφοδὸς πρὸ τοῦ ἀνεκφεύκτου θανάτου, συνειδὼς ὅτι καὶ μετὰ θάνατον ζῇ, καὶ ὅτι ἡ διάλυσις τῆς αὐτοῦ καὶ ἀφάρτου ψυχῆς ἀπὸ τοῦ φύσει φθαρτοῦ καὶ θνητοῦ σώματος δὲν εἶνε καὶ κατέρρησις τῆς ζωῆς τελεία. Ἡ φιλοζωία ἄρα τοῦ λογικοῦ ἀνθρώπου εὐρίσκει τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς ἐν τῷ Χριστῷ, οὗτος ἡ γέννησις ἡ κατὰ σάρκα εἶνε ἀποκάλυψις τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας καὶ ἡ θύρα τῆς αἰωνιότητος καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὅτι δὲ ὁ Χριστὸς εἶνε ἡ κατὰ αὐτὸν ζωὴ, ἡ αὐτοζωία, Αὐτὸς περὶ Αὐτοῦ ἐδήλωσε τοῦτο διὰ τῶν ἐξῆς λόγων. «Ἐγὼ εἰμι ἡ ὁδὸς καὶ ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ζωὴ» καὶ «ὁ πιστεύων εἰς ἐμὲ κἂν ἀποθάνῃ ζήσεται».

Ἡ φιλομάθεια εἶνε αἰσθηματικὴ τῆς ψυχῆς ὥσθον αὐτὴν εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας. Διότι ἄνευ τῆς γνῶσεως τῆς ἀληθείας ἡ ψυχὴ διατελεῖ ἐν πνευματικῇ καὶ ἡθικῇ σκότει καὶ ἐρέβει καὶ οὐδὲν δύναται νὰ πράξῃ ἀγαθόν. Ὁ ἀνθρώπος ζητεῖ τὴν ἀλήθειαν καὶ ἐπιθυμεῖ νὰ κανονίσῃ τὰ ἐκ τοῦ διὰ τῆς ἀληθείας διότι πέποιθεν ὅτι διὰ τῆς ἀληθείας καὶ οὐχὶ διὰ τοῦ ψεύδους δύναται νὰ εὐδαιμονήσῃ. Ἀλλ' ἡ γνῶσις τῆς μακαριουργοῦ ἀληθείας τυγχάνει δυσχερῆς, ὅταν ἐν τοῖς ἀνθρώποις ὁ ἀπ' ἀρχῆς ἀνθρωποκτόνος, φυσικὸς καὶ ἀσπονδὸς ἐχθρὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν Διάβολος βασιλεύῃ διὰ τοῦ φρενοφθοροῦ καὶ ψυχολογικοῦ ψεύδους καὶ τῆς φρενώσεως καὶ συνειδησιακόνου ἀπάτης καὶ ἀνθρώποις πλανώμενοι καὶ ἀπατῶμενοι καὶ τὸ ψεῦδος ὡς ἀλήθειαν ἐκλαμβάνοντες ἀκολουθοῦσι ὀπίσω αὐτοῦ, ἡδονὴν ἐξ αὐτοῦ αἰσθάνονται πρόσκαιρον. Τὸ ψεῦδος δὲν δύναται νὰ διαχύσῃ ἐπὶ τῆς ψυχῆς ἡδονὴν διαρκή καὶ αἰώνιον, καὶ διὰ τοῦτο εἶνε ἀσύμφορον πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς αἰωνίου ζωῆς. Ἡ ἐπιθυμία τῆς αἰωνίου ζωῆς πληροῦται διὰ τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ζωῆς, ὡς ἡ ἐπιθυμία τοῦ εἰδέναι πληροῦται διὰ τῆς ἀληθείας. Ἀμφοτέρω δὲ αἱ ἐπιθυμίας αὐταὶ πληροῦνται διὰ τοῦ Χριστοῦ. Διότι εἰ ὁ Χριστὸς ἐστὶ τὸ ἀγαθὸν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας, ἄρα ὁ Χριστὸς καὶ τὸ ἀντικείμενον ἐστὶ τῆς γνῶσεως, ἡ ἀλήθεια καὶ ἡ ἐπιστήμη καὶ ἡ σοφία. Ἡ δὲ ψυχὴ ἐν τῷ Χριστῷ εὐρίσκει τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὸ φῶς, εὐρίσκει τὴν εὐθείαν, ἀλάλητον καὶ ἀπλὴν ὁδὸν τὴν ἀνουςαν εἰς τὴν αἰωνιότητα, καὶ ταύτην βαδίζει μετὰ πίστεως βεβαίως καὶ λογικῆς καὶ ἀκλονήτου. Ἡ Γέννησις ἄρα τοῦ Σωτῆρος εἶνε ἀποκάλυψις ἐν τῷ κόσμῳ τοῦ φωτός δι' οὗ φωτισομένη ἡ ψυχὴ διέρχεται τὸν βίον αὐτῆς ἀπαίστως καὶ ἀλάνθαστως καὶ μεταβαίνει εἰς τὴν ἀθανασίαν καὶ τὴν ἀδιάκοπον μακαριότητα. Ἡ φιλοδοξία εἶνε αἰσθηματικὴ τῆς ψυχῆς, τὸ ὅποιον κινεῖ αὐτὴν εἰς τὴν πρόσκτησιν δόξης. Ἀλλὰ δόξα τῆς ψυχῆς ἀληθῆς καὶ πρυμνικῆς δὲν εἶνε εἰμὴ ἡ κατόρθωσις τοῦ ἀληθοῦς προορισμοῦ αὐτῆς. Ὁ ἀνθρώπος δοξάζεται ἀληθῶς, ὅταν ἐκτελέσῃ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ ὑπερ-νικῶν πᾶν ἐμπόδιον, καὶ ὅταν φθάσῃ εἰς τὸ καθωρισμένον αὐτῷ τέλος. Τοῦ ἀνθρώπου δὲ τέλος καὶ προορισμός εἶνε νὰ γείνη ὁμοίος τῷ Θεῷ, τελειὸς τε καὶ ἀνκμαρτητος, ἐνεργῶν καὶ πράττων ὡς ὁ Θεός. Ἀλλὰ πρὸς τὴν κατόρθωσιν τοῦ τέλους τούτου καὶ τὴν πληρωσιν τῆς φιλοδοξίας τοῦ ἀνθρώπου ἀπαιτεῖται δύναμις ἡθικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάλογος πρὸς τὸ τέλος

καὶ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἵνα δι' αὐτῆς ἡ ἀνθρωπίνη θέλησις κατισχύσῃ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοῦ ὀφειγμένου καὶ αὐτογενοῦς ἀνθρωποκτόνου Διεδόλου, καὶ μορφωθῇ καθ' ὁμοίωσιν Θεοῦ. Τὴν δύναμιν δὲ ταύτην τὴν μορφωτικὴν, τὴν ποιοῦσαν τὸν ἀνθρώπον «ὁμοιωσιν τοῦ Θεοῦ» εὐρίσκει ὁ ἀνθρώπος ἐν μόνῳ τῷ παντατίῳ καὶ παντάρχῳ Χριστῷ, Οὐτίνος ἡ Γέννησις εἶνε ἀποκάλυψις τῆς δυνάμεως τοῦ Θεοῦ, δι' ἣς ὁ ἀνθρώπος κατορθοῖ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ καὶ ἀνυψοῦται εἰς τὴν δόξαν τῆς — κατὰ χάριν ἀείποτε — ἰσοθείας καὶ τῆς θεώσεως. Οὕτω δὲ ὁ ἀνθρώπος ἐν τῇ Γεννήσει τοῦ Σωτῆρος ἀνευρίσκει τὴν ἀποκάλυψιν τῆς αἰωνίου ζωῆς, τῆς ἀϊδίου τοῦ Θεοῦ ἀληθείας καὶ τῆς παντοδυναμίας τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀποκάλυψιν τῆς σοφίας καὶ τῆς δυνάμεως τοῦ παντεχνήμονος Θεοῦ. Ἡ δὲ πίστις εἰς τὸν Χριστὸν εἶνε πίστις εἰς τὴν ὑπαρξιν καὶ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ ἀποκάλυψιν τοῦ ἀγαθοῦ τῆς ἀειζώας καὶ αὐτοαληθείας καὶ αὐτοδυναμίας, εἶνε πεποίθησις εἰς τὸν πάνσοφον καὶ παντοδύναμον λόγον τοῦ Θεοῦ, τὴν πηγὴν τῆς ζωῆς καὶ τῆς ἀθανασίας. Ἡ πίστις δι' αὐτὴν πρὸς Αὐτὸν εἶνε παραγωγὸς ἀναλόγου ἀγάπης καὶ εὐγνωμοσύνης καὶ ἀφοσιώσεως πρὸς Αὐτόν. Διότι ὄντες ὑπὸ τὴν τυραννίαν τοῦ σκελοῦ καὶ δουλοφρονος δοκῆσαι θέου Διεδόλου καὶ διὰ τῆς ἁμαρτίας ζῶντες μακρὰν τοῦ ὑπεραγάθου Θεοῦ, τῇ δυνάμει τοῦ Χριστοῦ ἐλυτρώθημεν καὶ τῷ Θεῷ κατηλλάγημεν, καὶ ἐν τῇ ὁδῷ τῆς δικαιοσύνης ἐπενήχθημεν, καὶ τῷ πνεύματι τοῦ Θεοῦ ἐλάβομεν, πρὸς πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν τῆς ψυχῆς ἡμῶν μὀρφωσιν καὶ τελείωσιν. Ὁ Χριστὸς διὰ τῆς ἐν χρόνῳ ἐκ τῆς πνευνοπρεποδὸς καὶ πανευειδοδὸς Παρθένου Γεννήσεως Αὐτοῦ προσέλαβε σάρκα, ἵνα ἡμεῖς διὰ τῆς ἐξ Αὐτοῦ ἠθικῆς γεννήσεως προσλάβωμεν τὸ τοῦ Θεοῦ πνεῦμα, τὴν πανσθενουργὸν καὶ παντοκροτορικὴν χάριν Αὐτοῦ.

Ὡς δὲ τὸ Πνεῦμα διεμόρφωσε τὴν σάρκα τοῦ πανσόφου καὶ πανεπιστήμονος Λόγου ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς παναχράντου Ἀειπαρθένου, τὸ αὐτὸ Πνεῦμα διαμορφοῖ τὴν πνευματικὴν φύσιν περὶ τὴν θέλησιν ἡμῶν καὶ δίδωσιν αὐτῇ τὸ εἶδος καὶ τὴν μορφήν τοῦ Θεοῦ. Ὁ Χριστὸς ἐγένετο ἀνθρώπος, ἵνα ὁ ἀνθρώπος — κατὰ χάριν ἀποθεωθῇ. — Διὰ τοῦτο ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἶνε καὶ γέννησις τοῦ ἀνθρώπου ἔχουσα θεῖαν ἀρχήν. Διότι καθὼς ἡ Γέννησις τοῦ Χριστοῦ εἶνε γέννησις ὑπερφυσικὴ καὶ θεία, ἐκ Πνεύματος Ἁγίου καὶ ἀνευ ἀνδρικῆς ἐπενεργείας, οὕτω καὶ ἡ ἀναγέννησις τοῦ ἀνθρώπου εἶνε θεία καὶ ὑπερφυσικὴ ἐξ Ἁγίου Πνεύματος καὶ ἀνευ ἀνθρωπίνης δυνάμεως, ἵνα μηδεὶς καυχῇθῃ, ὅτι αὐτὸς μόνος κατώρθωσε τὴν σωτηρίαν καὶ τὴν ἠθικὴν αὐτοῦ τελειοποίησιν. Διότι καθὼς ἦτο ἀδύνατον νὰ γεννηθῇ ἐκ σπέρματος ἀνδρὸς ἀγαθὸν ἐν τῷ κόσμῳ ὥς ὁ Χριστὸς, οὕτως εἶνε ἀδύνατον καὶ νὰ ἀναγκασθῇ ἠθικῶς καὶ νὰ κατορθώσῃ τὸν προορισμὸν αὐτοῦ ὁ ἀνθρώπος, διὰ τῶν ἐαυτοῦ δυνάμεων καὶ ἐκδηλοτήτων. Ἀρα οὐδεὶς ἀνευ τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ

δύναται ὁμοιωθῆναι τῷ Θεῷ. Εἰδὲ διὰ τοῦ Ζωοποιοῦ καὶ Ἁγίου Πνεύματος ἡ σάρκωσις τοῦ Λόγου, ἀρα διὰ τῆς πανσθενεστάτης καὶ παναλγεστάτης χάριτος τοῦ Ἐδλογητοῦ εἰς τοὺς αἰῶνας ἐν Τριάδι ἀληθινοῦ Θεοῦ ἡμῶν καὶ ἡ πνευματώσις τῆς ἀθανάτου, ἀδιαφθόρου καὶ ἀειζώου ψυχῆς ἡμῶν.

Σέρβια

Δρ ΕΕΝΟΦΩΝ Α. ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

(ἱατρός)

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Η ΠΡΟΣΕΥΧΗ

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος εἶχε ἀτράνταχτη πεποίθησις ὅτι δυνάμη τῆς προσευχῆς. Ἡ ζωὴ του ὅλη εἶχε βάσιν τὴν ἐμπνευσήν τοῦ ἐπαιρνε ἀπὸ τις στιγμῆς τῆς αὐτοσυγκέντρωσις καὶ τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τοῦ Θεοῦ γι' αὐτὸ καὶ παρήγγειλλε ὅσοις πιστοὺς νὰ προσεύχωνται ἀδιάκοπα, «ἀδιαλείπτως προσεύχεσθε». Πολλοὶ δὲν προσεύχονται ὁλοσδιόλου, ἄλλοι προσεύχονται ἐντελῶς μηχανικὰ, ἄλλοι ἔχουν τὴν προσευχὴν γιὰ κατὰ τοῦ ὑποχρεώνουν μ' αὐτὸ τὸ Θεό. Πόσοι νοιώθουν τὴν πραγματικὴν ἀνάγκη καὶ τὴν σημασίαν τῆς προσευχῆς καὶ μάλιστα τῆς χριστιανικῆς προσευχῆς;

Δὲν ὑπάρχει καμμιὰ θρησκεία χωρὶς προσευχή. Κάθε θρησκεία ἔχει καὶ προσευχὴς σύμφωνα μετὰ τις ἠθικὰς καὶ τις δογματικὰς τῆς ἀρχῆς. Μονάχα στὸ Χριστιανισμὸ βρίσκομαι τὸ προνόμιον νὰ ἐπικοινωνώμε μετὰ τὸ Θεὸ μετὰ τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν ἐμπιστοσύνην ποὺ ἔχουν τὰ παιδιὰ στὸν πατέρα. Αὐτὴ ἡ προσευχὴ δὲν μπορεῖ παρὰ ν' ἀνακουφίξῃ πραγματικὰ καὶ νὰ βοηθῇ στὸν ἀγῶνα τῆς τελειοποιήσεως τοῦ ἀνθρώπου ποὺ ἐργάζεται πραγματικὰ γι' αὐτὴ. Ἡ προσευχὴ γιὰ τὸ Χριστιανὸ εἶναι ἡ εὐκαιρία ποὺ ἀνοίγει στὸ Θεὸ τὴν ψυχὴν του γιὰ νὰ δῇ τὰ κρυφὰ τῆς καὶ νὰ μιλήσῃ στὰ δάθη τῆς ἡθεῖα Του καλωσύνης. Θάταν τὸ ἴδιο ὅταν νὰ κόβαμε τις φτεροὺς ἐνὸς πουλιοῦ, ἂν θὰ στερούσαμε τὸ Χριστιανισμὸ ἀπὸ τὴν προσευχὴν του δὲν θὰ μπορούσε νὰ ὑψωθῇ ἴσα μετὰ τὸ Θεό. Θάταν τὸ ἴδιο ὅταν νὰ στερούσαμε ἕνα φυτὸ ἀπὸ τὸ τακτικὸ πότισμά του θὰ μαραινόταν ἡ ψυχὴ χωρὶς τὴν δροσιὰ τῆς προσευχῆς. Δὲν εἶνε ὑποχρέωσις μονάχα ἡ προσευχὴ γιὰτι ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ τις προσευχῆς μας. Ἡ προσευχὴ εἶνε δῶρο τοῦ Θεοῦ ὅσοις ἀνθρώπους, εἶνε προνόμιον ἐξαιρετικὸν δοσμένο ἀπὸ τὸν Οὐράνιον Πατέρα, γιὰ ν'

ἀκούη τις φωνὴς τῶν παιδιῶν του καὶ ν' ἀπαντᾷ σὲ κάθε στιγμή.

Μὲ προσευχὴ ἄρχισε κι' αὐτὸς ἀκόμα ὁ Χριστὸς τὸ ἔργο του σὲ τὸν Ἰορδάνη καὶ μὲ προσευχὴ ἐτέλειωσε τὸ ἔργο του ἐπάνω στὸ Σταυρό. Ὡς ἡ ζωὴ τοῦ Χριστοῦ ἦταν μιὰ ἀδιάσπαστη σειρά ἀπὸ προσευχάς. Πόσες φορές δὲν ἀποχωρίσθηκε ἀπὸ τοὺς ἀγαπημένους του συντρόφους γιὰ νὰ ἐπικαιωνήσῃ μυστικά μὲ τὸ Θεὸ Πατέρα Του! Κι' ὅμως ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ δὲν εἶχε ἀνάγκη ἀπὸ τὴν προσευχὴ! Πολλὲς φορές ἐτόνιζε μιλῶντας στοὺς μαθητάς του ἢ στὰ πλήθη τὴ σημασία καὶ τὴν ἀνάγκη τῆς προσευχῆς· καὶ ποῖος δὲν ξέρει τίς ὁμορφες παραβολὰς ποὺ ἔφερνε γιὰ νὰ κάμῃ τὸ θέμα τοῦ περὶ ἀντιληπτό; Ποῖος δὲν θυμᾶται τὸν ἄδικο κριτὴ ποὺ ἀπ' τὴν ἐπιμονὴ τῆς ἀδικημένης χήρας ἔκαμε κρίση μὲ τὸν ἀδικητὴ τῆς, ἢ τὸν γείτονα ποὺ γυρεύει τὴ νόχτα ψομὶ ἀπ' τὸ γείτονά του καὶ τὸν ἀναγκάζει παρακαλῶντας νὰ σηκωθῇ ἀπ' τὸ κρεβάτι, ἢ τὸν πατέρα ποὺ ἀκούει πρόθυμα τὰ ζητήματα τῶν παιδιῶν του γιὰτὶ ἡ ψυχὴ τοῦ τὰ πονεῖ; Ἀκόμα κι' ἕνα τύπο προσευχῆς μᾶς ἔδωκε ὁ Χριστὸς γιὰ νὰ μᾶς δείξῃ τὰ πράγματα ἃ μπορούμε ἄξια νὰ ζητήσωμε ἀπ' τὸν Οὐράνιο Πατέρα. Στις τελευταῖες βουλές του παρακαλοῦσε τοὺς φίλους Του νὰ ζητοῦν ἀπ' τὸν Πατέρα μὲ τὴν πεποίθηση πὼς θὰ λάβουν ὅ,τι ζητοῦν, «αἰτεῖτε... πιστεύοντες ὅτι λαμβάνετε καὶ λήψετε», «αἰτεῖτε καὶ δοθήσεται ὑμῖν». Καὶ πόσες φορές στὴ ζωὴ μᾶς δὲν παίζει τὸ μεγαλύτερο ρόλο ἡ δύναμις τῆς προσευχῆς; Λέγουν πὼς ἦταν ἕνας μέθυστος ποὺ δὲν ἔμπορευσε ἀλλοιῶτικα νὰ κόψῃ τὸ κρασί καὶ γινόταν αἰτία τῆς καταστροφῆς τῶν παιδιῶν του, ἐγύρισε ἕνα βράδυ «στὸ σπίτι του κι' ἀκουσε τὸ κοριτσάκι του ποὺ εἶχε μάθει νὰ κάμῃ τὴν προσευχὴ τοῦ «φώτισε, Κύριε, τὸν πατέρα μου ἔλεγε τὸ κορίτσι—νὰ κόψῃ τὸ κρασί, νὰ δρῇ τὸν ἴσιο δρόμο καὶ νὰ προλάβῃ τὴν καταστροφὴ μᾶς». Ἐνα μικρὸ κορίτσι ἐφρόντιζε γι' αὐτὸν ὅπως ὁ ἴδιος δὲν ἐφρόντιζε γιὰ τὸν ἑαυτὸ του καὶ ἤξερε ὅ,τι αὐτὸς τόσον καιρὸ τώρα εἶχε συνηθίσει νὰ μὴ τὸ λογαριάζῃ γιὰ κινδύνους! Ἐκλάψε ἀπὸ συγκίνηση ὁ δυστυχισμένος ἄνθρωπος τόσο... κι' ἦταν ἡ συγκίνησή του ἐκείνη ἡ πρώτη ἀφορμὴ γιὰ νὰ ἀποφασίσῃ..., κι' ἔπεσε στὰ γόνατα παρακαλῶντας τὸ Θεὸ νὰ τοῦ δώσῃ δύναμιν νὰ νικήσῃ τὸν ἑαυτὸ του. Ἀπὸ τὸ βράδυ ἐκεῖνο δὲν ξαναπῆρε τὸ δρόμο γιὰ τὸ καπηλειό. Ἄν ἡ ἱστορία αὕτη εἶναι ἀπλὴ πικραδολὴ γιὰ νὰ δείξῃ σὲ τί βαθμὸ ἐπιδρᾷ ἡ προσευχὴ μᾶς καὶ στοὺς ἄλλους ἀκόμα, δὲν ξέρω, δὲν εἶναι ὅμως κατὰ ἀδύνατον γιὰ τὴν ψυχολογία ἐνὸς πατέρα ποὺ ἀκούει πὼς τὸ παιδί του καταλαβαίνει τὴν καταστροφὴν καὶ ζητᾷ ἀπ' τὸ Θεὸ νὰ κάμῃ ὅ,τι οἱ ἄνθρωποι δὲν ἔμπορεσαν νὰ κατορ-

θώσουν. Ἡ καθημερινὴ μᾶς πείρα μᾶς δείχνει ἀπειρες τέτοιες εὐκαιρίες ποὺ χωρὶς τίποτε τὸ ἀνθρώπινο ἐξαιρετικό, ἕνας ἄνθρωπος ἀλλάζει ζωὴ δλωσδιόλου ἀπὸ κατὰ τέτοια ἀσήμαντα, στὸ φαινόμενο περιστατικά.

Δὲν ξέχασα πὼς μιλοῦ σὲ νέους καὶ παιδιά καὶ ξέρω πὼς ἡ καρδιὰ σας φλέγονται ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ καλοῦ. Ξέρω πὼς μ' ὅλο τοῦτο πὼς κάποτε ἀναγκάζεσθε νὰ κάνετε παρεκτροπὲς ποὺ δὲν σᾶς εἶνε καθόλου ἀρεστὲς καὶ μετανοιοῦντε εὐθὺς ἀμέσως καὶ παίρνετε πάντα καινούργιες ἀποφάσεις γιὰ μιὰ καλύτερη ζωὴ. Αὐτὸ θὰ πῇ πὼς βασισθήκατε μονάχα «στὴ δύναμιν τῆς δικῆς σας καὶ ἔχετε ξεχάσει τὴ δύναμιν τῆς προσευχῆς ἢ πὼς ἡ προσευχὴ σας δὲν εἶνε ὅσο χρειάζεται θερμὴ. Ὑπάρχει ὅμως καὶ κατὰ ἄλλο ἀκόμα ποὺ πρέπει νὰ χωρῇ «στὸ νοῦ μας, δταν μιλοῦμε γιὰ τὴν προσευχὴ. Ἡ πίστη μᾶς πρέπει νὰ εἶναι ἀκλόνητη καὶ ἡ προσπάθειά μας ἀδιάκοπη γιὰ νὰ βοηθήσωμε τὸν ἑαυτὸν μᾶς σὲ ὅ,τι ζητοῦμε νὰ μᾶς χαρίσῃ ὁ Θεός. Ὅχι μονάχα πρέπει νὰ ξέρουμε τί ζητοῦμε, ὅχι μονάχα νὰ πιστεύουμε ἀκλόνητα «στὴ δύναμιν τοῦ Θεοῦ, ὅχι μονάχα κανένα μίσος νὰ μὴν ὑπάρχῃ μέσα στὴν καρδιά μας, μὰ καὶ νὰ κάνουμε ὅ,τι χρειάζεται ἀνθρώπινα γιὰ νὰ πετύχωμε ὅ,τι ἐπιθυμοῦμε· ἡ προσπάθειά μας ἐξάπαντος θὰ ἐνισχυθοῦν.

Παιδιά. Ἐχετε ἀνάγκη νὰ προλάβετε νὰ μὴ ἀναπτυχθοῦν «στὴ καρδιά σας πάθη ποὺ θὰ τίς ἐμποδίσουν νὰ δοῦν τὸ φῶς τῆς ἀρετῆς. Ἐχετε ἀνάγκη νὰ διατηρήσετε τὴν ἀγνότητα τῆς τρυφερῆς σας ἡλικίας, ἄξια πάντα, ὅπως τὸ εἶπε ὁ Χριστὸς γιὰ τὴν «βασιλείαν τῶν Οὐρανῶν». Ἐχετε ἀνάγκη νὰ γνωρίσετε τὴν εἰρήνην, ποὺ ὁ Χριστὸς μοναχὰ φέρνει στὴς ψυχὰς μὲ τὴ δική Του ἀλήθεια. Φροντίσετε νὰ μὴ χαθῇ οὐδὲ στιγμή ἀπὸ τὸν ἱερὸ ἀγῶνα. Δείξατε θέλησιν, θάρρος, ὑπομονὴ καὶ ἐπιμονὴ γιὰ ὅσα ἐμπόδια θὰ δρῇτε. Τίποτε ὅμως δὲν θὰ κάμετε χωρὶς πίστη· πίστη βαθεῖα ποὺ νὰ ξεχειλίξῃ σὲ ταπεινὴ καὶ ἀδολὴ προσευχὴ· πίστη γερὰ ποὺ νὰ τονώνεται ἀπὸ εἰλικρινὴ καὶ συνειδητὴ προσευχὴ· πίστη ποὺ νὰ στηρίζεται στὴν ἀλήθειαν πὼς ὁ Χριστὸς παρακολουθεῖ τοὺς ἀγῶνάς μας καὶ εἶναι πρόθυμος νὰ μᾶς βοηθήσῃ. Προσπαθήτε νὰ ἐπικαλεσθε τὸ Θεόν, ὅσο μπορεῖτε συχνότερα· ἐπιμένετε, ζητεῖτε ἀπ' Αὐτὸν νὰ σᾶς προσθέτῃ πίστη καὶ ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν γιὰ τὸ καθεκόν. Ὁ ἀγῶνάς σας θὰ στεφανωθῇ, γιὰ νὰ δοξασθῇ μὲ τὰ ἔργα τῆς Ὀυράνιου Πατρός ποὺ μᾶς ἔδωκε γιὰ τέλειον παράδειγμα δράσεως καὶ προσευχῆς ἀδιάσπαστα ἐνωμένης τῇ ζωῇ τοῦ Υἱοῦ τοῦ τοῦ Μονογενοῦς. Ὅλοι μαζί ἄς παρακαλέσωμε τὸ Χριστὸ νὰ μᾶς διδάξῃ νὰ προσευχώμεθα, ὅπως ἐδίδαξεν τοὺς Ἀποστόλους.

«Κύριε, διδάξον ἡμᾶς προσεύχεσθαι».

Ἀθῆναι

E. Γ. Μ.

ΤΟ ΚΡΑΤΟΣ ΚΑΙ Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐπιτροπαὶ κατηρτίσθησαν καὶ προγράμματα ἐξηγέσθησαν καὶ μεγαλειώδη ἔργα προετοιμάζονται καὶ ἡ σμίλη τῶν καλλιτεχνῶν καὶ ἡ γραφίς τῶν ρητόρων καὶ ἡ φαντασία τῶν ποιητῶν ὀξύνεται καὶ προπαρασκευάζεται διὰ τὸν μεγαλοπρεπῆ ἑορτασμὸν τῆς ἐκατοστῆς ἀμνηστηρίδος τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας. Δικαίως. Διότι τὸ ἱστορικὸν τοῦτο θαυμάσιον θέον δέλεο νὰ καταυγάξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ ἔθνους καὶ ν' ἀπηχῇ εἰς τὸ βάθος αὐτῆς ὡς θεσπέσιος θριαμβικὸς ὕμνος πρὸς τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὰ ἀνθρώπινα δικαιώματα.

Ἄλλ' εἰς τὴν λαμπρότητα τῆς ἐθνικῆς ἀναστάσεως εἰς τὰ μεγαλοπρεπῆ ὄντως ἔργα τὰ ἐπιτελούμενα ὑπὸ τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς εἰς τὴν θαυμαστὴν πρόοδον, ἣν ἔχει νὰ ἐμφανίσῃ ἐκατονταετῆς ἐλευθερὸς πολιτικὸς οἶος εἰς πάσας τὰς ἐκδηλώσεις τῆς κοινωνικῆς ζωῆς, ἔν παρατηρῶ σκισρὸν σημεῖον καὶ εἰς τὴν γενικὴν χαρὰν καὶ τὴν χαρμόσουν ἰαχὴν, τὴν ἀνερχομένην ὡς ὕμνος χαιρετιστήριος πρὸς τὰ πνεύματα ἡρώων εὐκλεῶν, μίαν ἀκούω στοναχὴν, τὴν παράχορδον εἰς τὴν γενικὴν ἀρμονίαν.

Ἐχομεν νὰ ἐπιδειξώμεν Ναοὺς μεγαλοπρεπεῖς, οἰκοδομήματα ἀρτίας βάρχιτεκτονικῆς, κεκοσμημένους μετὰ πολλῆς καλαισθησίας, φωτιζομένους ἀπλῶς διὰ τῶν ἡλεκτρικῶν κρυσταλλίνων καὶ χρυσιζόντων πολυελαίων, καὶ ἀκτινοβολοῦντας τὰς ἀνταυγίας τῶν χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν σκευῶν. Μήπως ἀρά γε ἡ οὐσία τῆς χριστιανικῆς θρησκείας ἐδεσμεύσθη ἐντὸς τῶν ὀγκῶν τῶν οἰκοδομημάτων, καὶ ἐτάφη ἐντὸς κεχρυσωμένων τάφων, καὶ ἀπεπνίγη ἐντὸς τῆς ἐξωτερικῆς λαμπρότητος καὶ περιφανείας;

Ἰδοὺ ποῦ βλέπω τὸ σκισρὸν σημεῖον ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ τοῦ ἔθνους ζωῇ. Ἀναζητῶ τοὺς ἐμψύχους Ναοὺς ποῦ ν' ἀντικρύσω τὰ ἐμψυχα τοῦ Βασιλέως παλάτια ἐγειρόμενα φωτεινὰ ἐν μέσῳ ψυχῶν ἐσκοτισμένων, πρὴγγορα ἐν μέσῳ τῆς κοιλάδος τῶν δακρύων, ἐλπιδοφόρα ἐν μέσῳ τῆς κατηφείας τῆς ἐκ τοῦ σκληροῦ ἀγῶνος τῆς ζωῆς, ἀσυλῆ σωτηρίας ἐν μέσῳ πρωτοφανῶν ἡθικῶν καταστροφῶν, ἐστίας ἀγάπης ἐν μέσῳ τῆς αἱματηρᾶς συγκρούσεως ὀδυνῶν παθῶν, ἰατρεῖα ἐλέους ἰατρούοντα τὰ ψυχικὰ τραύματα καὶ ἐπιδένοντα τὰ συντρίμματα τῶν ἀνθρωπίνων ναυαγίων.

Τὸ κράτος, δουλεύον εἰς τὰς ἀνθρωπιστικὰς δήμεν θεωρίας τῶν κοινωνιολογούντων φιλοσόφων, ἐκκήρυξε δεινὸν πόλεμον κατὰ τοῦ θρησκευτικοῦ παράγοντος, ἐκπροσωπούμενου ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ὀργανισμοῦ, καὶ ἐνῶν ὑποκριτικῶς ἐξεδήλου τὸν σεβασμὸν τοῦ πρὸς αὐτόν, ἐν τῇ πραγματικότητι μετῆλθε

πάν μέσον, ὅπως ἐξευτελίσῃ καὶ ἐξουδενώσῃ τελείως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ. Ἐδήμεισε κτήματα, κατέστρεψε Μονὰς ὡς δὴ θεν ἀναχρονιστικὰς, ἀφήκεν εἰς παχυλὴν ἀμάθειαν νὸν κλῆρον, οὐδὲν μέτρον ἔλαβεν οἰκονομικῆς ἐξασφαλίσεως αὐτοῦ, ἐν ᾧ χρόνῳ παρέχει ταύτην ἀφειδῶς εἰς πάντα σύλλογον ἐπαγγελματιῶν, δι' ἐνὸς τμήματος «ἐκκλησιαστικῶν» καὶ «θρησκευμάτων» ἐκωλίστηργησε δεινῶς κατὰ παντὸς ἀγαθοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μέτρου καὶ ἐδοῦλωσε τὴν Ἐκκλησίαν εἰς ἀμαθεῖς τινὰς ὑπαλληλίσκους ἢ εἰς ἄλλους ἡμιμαθεῖς, οὐδένα σπινθήρα πίστεως φέροντας ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν καὶ οὐδεμίαν ἰδέαν εἰς τὸν πτωχὸν νοῦν τῶν.

Ἄλλ' ἀπέναντι τῆς συστηματικῆς ταύτης ἐχθρότητος, πῶς ἐπολιτεῖθη ἡ ποιμαίνουσα Ἐκκλησία; Πῶς ἀντέδρασε; Πῶς εἰργάσθη συνεχῶς, ἀδιαλείπτως, ἀκαταδλήτως, εὐκαίρως, ἀκαίρως; Πῶς ἐπεξήτησε νὰ διατηρήσῃ τὴν λαμπρότητα τῆς πίστεως καὶ τὸ πνεῦμα τῶν μαρτύρων καὶ τῶν πατέρων τῶν ἀπολογητῶν καὶ τῶν διδασκάλων, τῶν ὁμολογητῶν καὶ τῶν δικαίων;

Ἐκκλήσια εἰς ἔγγραφα διαμαρτυριῶν, τὰ ὅποια ρίπτονται εἰς τὰ ἄχρηστα. Περιορίσθη εἰς τὴν ἐπίδειξιν περγαμηνῶν ἐπὶ πατραγαθίᾳ, καυχωμένη διὰ τοὺς Χρυσοστόμους τῆς, διὰ τοὺς Φωτίους, διὰ τοὺς Σχολάριους, διὰ τοὺς Γρηγορίου, τοὺς Παπαφλέσας. Διέσυρε τὴν ἀλουργίδα τῆς, ρακώδη καὶ πιναράν, εἰς τοὺς διαδρόμους τῶν ὑπουργείων, ἐπαιτοῦσα ψυχία τινὰ διὰ τὸν ταλαίπωρον κλῆρὸν τῆς, καὶ ἰκε-

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ Κ.Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΜΑΣ

Ἡ ἔκδοσις τῆς «NEA Σ ΖΩΗΣ» δὲν εἶνε κερδοσκοπικὴ ἐπιχείρησις. Διὰ νὰ καλύψῃ μέρος τῶν μεγάλων δαπανῶν τῆς, ζητεῖ ἀπὸ τοὺς συνδρομητὰς 25 δραχ. τὸ εἶτος. Οἱ συνδρομηταὶ τῆς, ὡς φίλοι τῆς, πιστεύομεν οὐθὲν ἐπιθυμῶσι νὰ συνεχισθῇ ἡ ἔκδοσις τῆς. Μίαν τέτοια εὐγενῆ προσπάθειαν δὲν θὰ ἐπιτρέψωσι νὰ σταματήσῃ, ἀλλὰ διὰ τῆς προϋπομότητος καὶ ἀμέσου ἀποσιολῆς (ἢ κατεβολῆς) τῆς συνδρομῆς τῶν θάθελῶσι νὰ ἰδῶσι τὴν «NEAN ZΩHN» ἐξακολουθοῦσαν τὸ δρόμον τῆς, τὸν ἔχοντα ὡς μόνον σκοπὸν τὴν ὠφέλειαν.

ΦΙΛΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΙ,

Βοηθήσατε, συντρέξατε, υποστηρίξατε, ἕνα ἱερεῖα ποῦ μόνος πόθος τοῦ εἶνε νὰ ὠφελήσῃ.

Σὰς θεωρεῖ συνεργάτας τοῦ Ἀποδείξατε οὐκ ἐκτιμᾶτε τοὺς ἀνιδιοτελεῶς κοπιῶντας.

τεύουσα τὴν συμπάθειαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι διασκορπίζονται τὰ ἑκατομμύρια τοῦ ἔθνους διὰ θεατρισμούς καὶ ἀθλητισμούς, ἐνῶ ἤδη εἴμεθα τὸ θέατρον τῶν λησטיῶν, τῶν δολοφονιῶν, τῶν κλοπῶν, τῶν καταγρήσεων καὶ τῆς ψυχικῆς ἀποσυνθέσεως.

Σφάλματα θεμελιώδη. Ἐπὶ ἐκκτονταετίαν ὅλην περιστρεφόμεθα ἐντὸς τοῦ φαύλου τούτου κύκλου. Ἀπωλέσθη ἡ ἀξιοπρέπεια. Διεστράφη ἡ συνείδησις τῆς ἀποστολῆς μας. Καὶ ὁ ἀπολέσας τὴν ἀξιοπρέπειαν αὐτοῦ, δὲν ἔχει θεδωλὸς τὴν δύναμιν νὰ περισυλλέξῃ ἑαυτόν, ν' ἀντλήσῃ θάρρος ἐξ ἑαυτοῦ καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἀνάστασιν δι' ἑαυτόν. Ἐορτάζομεν τὰς μνήμας τῶν μαρτύρων, ἀλλ' ὁ μαρτυρικός των στέφανος μᾶς κρατεῖ ψυχρούς καὶ ἀδιαφόρους. Ἐγκωμιάζομεν τοὺς μεγάλους τῆς Ἐκκλησίας ἱεροφάντορας, ἀλλ' ἡ ζωὴ των μᾶς εἶνε ξένη, ἀλλὰ τὸ παράδειγμά των δὲν μᾶς ἐνθουσιάζει, ἀλλὰ ἡ πίστις των δὲν μᾶς θερμίζει, ἀλλ' ἡ ἰδεολογία των δὲν μᾶς ἐξυψώνει.

Ἐχομεν μερικότητα καὶ ὄχι σύνολον. Ἐχομεν ἄτομα καὶ ὄχι Ἐκκλησίαν.

Καὶ ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας τὸ εἰκτρὸν ἀποτέλεσμα θὰ ἐπὶ ῥαχέτο ἀναποφεύκτως καὶ ἀσφαλῶς. Ἡ θελήσαμεν νὰ λάβωμεν ἐκ τῶν ἐτοιμῶν, καὶ δὲν ἡγωνίσθημεν μέχρι αἵματος ὅπως ἐξαρκέσωμεν ἐκ τῶν ἰδίων, δημιουργοῦντες ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, καὶ ἐπιβάλλοντες ἡμεῖς οἱ ἴδιοι, ἐκεῖνο τὸ ὅποιον τὸ κράτος ἐπιμόνῳ, ἀπὸ ἐκκτὸν ἐτῶν ἀρνέεται.

Τι θὰ ἐπιδειξώμεν ἐπὶ τῇ εορτασμῇ τῆς ἐκκτονταετηρίδος; Ἐφημεριακὸν κλήρον ἀμαθῆ καὶ πενόμενον. Ἐρείπια Μονῶν. Μητροπόλεις γυμνὰς ἔργων κοινωνικῆς σημασίας. Ἐκκλησίας ἐρήμους ἱεροκηρύκων, ἔργων κτηχητικῶν καὶ πνευματικῆς ἀναγεννήσεως. Μεγάλους Ναοὺς μὲ μαρμαρίνους ἀμδωνας σιωπῶντας καὶ ψυχροὺς ἐν μέσῳ τῆς πυρετώδους κινήσεως τῆς κοινωνικῆς ἀναμορφώσεως. Ἀρχολιπάρους ἐν πονηρῇ ἀμίλλῃ ἀμιλλωμένους πρὸς διαρπαγὴν ἐπισκοπῆς τινος. Ἐνορίας ἀσυγκροτήτους καὶ συλλόγους ἐνοριακῶν ἐπιτρόπων. Ἀνυπαρξίαν καταστατικῶν τῆς Ἐκκλησίας χάρτου. Καὶ σὺν πολλοῖς ἄλλοις, ἐξαμδώματά τινα, τὰ ὅποια ὑπὸ τύπον νόμων καὶ νομοθετικῶν διατάγμων, νομιμοποιῶν τὴν εἰσβολὴν εἰς τὰ ἁγιώτατα τῶν ἀγκυμμάτων, τῶν ἀπὸ ἀξί- νης καὶ δικέλλης, τῶν ναυαγῶν τῶν διαφόρων ἐπαγγελμάτων εἰσάγουσιν τὸν διχασμὸν εἰς τὸ σῶμα τοῦ κλήρου, τὴν διαίρεσιν, τὸ μίσος καὶ τὴν δηγιουργίαν δύο ἀντιμαχομένων στρατοπέδων, ἀγάμων ἱερέων καὶ ἐγγάμων, καὶ καθιερώνουν τὴν κατάργησιν πάσης διακρίσεως μεταξὺ θεολόγων καὶ τῶν ἐκ τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, διὰ τῆς πλήρους ἐξισώσεως τῶν ἀποδοχῶν αὐτῶν!

Τοιαῦτα νομοθετεῖ τὸ ἑλληνικὸν κράτος περὶ τῆς Ἐκκλησίας του, κολακεύει τὰ προσωπικὰ συμφέροντα εὐαρίθμων τινῶν ἀτόμων ἐνῶ ἀπ' ἐτέρου διετήρησεν ἱερατικὰς τινὰς Σχολὰς πρὸς μόρφωσιν δῆθεν κλήρου! Ἀλλ' ἀφοῦ διὰ μὲν τὰς κωμοπόλεις ἐπιτρέπεται ἡ χειροτονία ἱερέων ἀποφοίτων τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου ἢ τοῦ ἐξετασίου δημοτικοῦ, διὰ δὲ τὰ χωρία τῶν ἀποφοίτων τοῦ δημοτικοῦ, τίς θὰ θελήσῃ νὰ φοιτήσῃ εἰς σχολὴν ἱερατικὴν, ὑποθαλόμενος εἰς πολυτελεῖς κόπους καὶ εἰς ἔξοδα διὰ ν' ἀποκτήσῃ ὅ, τι δύναται νὰ ἔχῃ καὶ ἀνευ οὐδενὸς προσόντος; Τὰ περὶ ὀκτάμηνου πρακτικῆς ἀσκήσεως ἐν ταῖς πομποδοῖς ἀποκληθείσας «Ἐκκλησιαστικαῖς Προπαρασκευαστικαῖς Σχολαῖς» (μὲ κεφαλαῖα), ἀποτελοῦν προφανῶς οἰκτρὰν εἰρωνείαν, καὶ μόνον ἐν τῇ νοσηρᾷ φαντασίᾳ τοῦ ἐφευρόντος ταύτας δύνανται τὰ διάφορα κοινωνικὰ νυδιάγια νὰ μετασκευάζωνται καὶ νὰ μεταποιῶνται μετ' ὀκτάμηνον ἀσκήσιν εἰς πνευματικούς παιμένας τοῦ λαοῦ.

Ἡ ἱερχρία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος δὲν ὀφείλει ἀπλῶς νὰ διαμαρτυρηθῇ διὰ τὰ ἀνοσιουργήματα ταῦτα, ἀλλ' ἀνάγκη νὰ κλείσῃ ἐρημητικῶς τὰς πύλας τῶν ἀδύτων εἰς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἀμύηται ψυχικῶς θ' ἀπετόλμων νὰ ζητήσωσι τὸ χρῖσμα τοῦ ἀγιωτάτου μυστηρίου τῆς ἱερωσύνης. Ἀνάγκη στεντορεῖως νὰ διακηρύξῃ ὅτι ἐν τῇ Ὀρθοδόξῃ Ἐκκλησίᾳ τὸ εὐθηνότατον καὶ τὸ εὐτελέστατον τῶν πραγμάτων δὲν εἶνε ἡ ἱερωσύνη. Ἐὰν δὲ διὰ τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἀλφειοῦ εἰς μικροὺς παῖδας ἀπαιτῆται σύντονος καὶ πολυετής προπαρασκευὴ εἰς εἰδικὰ διδασκαλεῖα, πολλῶν μᾶλλον διὰ τὴν διαποίμανσιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν χριστιανικῶν ἀληθειῶν ἐπιβάλλεται ὅπως ὁ ἀναλαμβάνων ταύτην τύχῃ ἐπιμελοῦς, συστηματικῆς καὶ εἰδικῆς διαμορφώσεως.

Διὰ τῶν νομοθετημάτων του τὸ κράτος καθιστᾷ περιττὰς καὶ ἀχρήστους τὰς ἱερατικὰς Σχολὰς. Ἐπιπροσθέτως ἀπεμάκρυνε τὴν Ἐκκλησίαν τῆς διοικήσεως τούτων καὶ τὰς ἐκκοσμικοποίησε πλήρως. Πρὸς τούτοις ἐνῶ δὲν ἀνέχεται ὡς διδασκάλους τοὺς ἀποφοίτους τῶν ἱερ. Σχολῶν, ἐπιβάλλει ὅμως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὡς ἱερεῖς τοὺς ἀποφοίτους τῶν διδασκαλειῶν, οὓς θὰ μορφώσῃ τὸ κράτος ἀποκλειστικῶς κατὰ τὰς ἐλέψεις του καὶ οὐδεμίαν προφανῶς ἱερατικὴν συνείδησιν θὰ καλλιεργήσῃ εἰς αὐτούς. Ἐὰν δὲ εἶνε ὁλέθριοι οἱ ἀμαθεῖς οἱ ἔχοντες ἐπάγγελμα τὴν ἱερωσύνην, κατὰ μείζονα λόγον εἶνε τοιοῦτοι οἱ ἡμιμαθεῖς οἱ ἐκ τῶν διδασκαλειῶν, ὅτι οὓς τὸ ἱερατικὸν ἀξίωμα θὰ ἔχῃ τὴν ἀξίαν μόνον προσθέτου ἐπιδόματος.

Οὐδόλως ἐντεθεν ἄπορον, ἐὰν μετὰ ἐκκτονταε-

τίαν ὅλην κατηντήσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἀναρχίαν καὶ εἰς τὸν κληρὸν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου.

* *

Ἡ ἐπισταμένη μελέτη τῆς ὁλης πορείας τοῦ κράτους ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας ἀποδεικνύει περιτρώως, ὅτι τὸ κράτος χωρίζει θαυμασιῶς τὴν Ἐκκλησίαν, ἀφ' οὗ πρωτίστως ἀπομυζᾷ ἀπ' αὐτῆς πᾶσαν ἰκμάδα καὶ τὴν ἀπογομνώνει παντὸς στηρίγματος.

Ἐπιβάλλονται λοιπὸν γενναῖαι ἀποφάσεις.

Ἡ Ἐκκλησία δέον νὰ περισυλλέξῃ ἑαυτήν, νὰ μελετήσῃ ἐπισταμένως καὶ ψυχραίμως τὴν ὅλην κατὰστασιν, νὰ καταρτίσῃ ἐργασίαν σοβαρὰν αὐτοδυσκλήσεως, ἀκολουθῶς νὰ συνέλθῃ εἰς τοπικὴν σύνοδον, νὰ πληροφορήσῃ τὸ ἔθνος περὶ τῆς ἐννοίας τῆς ἀποστολῆς τῆς καὶ τῆς ἀμετακλήτου ἀποφάσεως πρὸς πραγμάτωσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης κατὰ τὴν δουλίαν τοῦ Θεοῦ Ἰδρυτοῦ τῆς καὶ νὰ κηρύξῃ ἑαυτὴν ἐλευθέραν, ρυθμιζούσαν τὰς πρὸς τὸ Κράτος σχέσεις τῆς δι' εἰδικὸν συμφωνίου.

Εἶνε ταῦτα ὑπερβολαί; Δυνάττον νὰ κρίνωσιν οὕτω οἱ ἀδικροφούντες διὰ τὸ μέλλον τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ καὶ οἱ μὴ πιστεύοντες εἰς τὸ ἔργον αὐτῆς.

Πρὶν ἢ ὅμως τὸ κράτος ἀποδείξῃ τὴν Ἐκκλησίαν χρεωκοπήσασαν, ἥς μαρτυρήσῃ αὕτη διὰ τῆς ἀναγεννήσεώς τῆς, ὅτι ἐχρεωκόπησεν ἡ πολιτικὴ τοῦ κράτους ἀπέναντι τῆς Ἐκκλησίας του.

(Ἐκ τοῦ Περιοδικοῦ Κερκύρας
« Ἁγίος Σπυρίδων »)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΡΙΣΕΙΣ

Κύριε Διευθυντά τῆς « Νέας Ζωῆς »

ΕΡΩΤΗΣΙΣ Α'. : Ἀνέγνωσα μὲ εὐχαρίστησιν τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον « Ὁ Σκμαρεῖτης » ἄρθρον οὗ εἰς τὴν « Νέαν Ζωήν ». Καλὰ καὶ ἄγιστε ὅλαι αἱ περὶ ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον, περὶ φιλανθρωπίας κλπ. ἐπὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Σκμαρείτου παρατηρήσεις σας. Ἡ ἀνάγνωσίς του ἐν τούτοις μὲ ἀφήκεν ἀνικανοποίητον εἰς τὸ ἐξῆς ζήτημα : Εἶνε ἀρὰ γε αὐτὰ ὅλα καὶ ὅλα, τὰ ὅποια ἐσκόπει ὁ Κύριος ἡμῶν νὰ διδάξῃ διὰ τῆς ἐν λόγῳ παραβολῆς ; Δὲν ὑπάρχει κάποια ὑψηλότερα ἀλήθεια, κάποιος ὑψηλότερος σκοπὸς, ἐπὶ τὴν ἀπλὴν ἡθικολογίαν, εἰς τὴν παραβολὴν αὐτήν, ὅπως βλέπομεν ὅτι ὑπάρχει καὶ ἐξεικονίζεται εἰς κάθε παραβολήν ; Καὶ ἐὰν ὑπάρχῃ, καὶ μοῦ φαίνεται ἀδύνατον νὰ μὴ ὑπάρχῃ, ἕκτις τῆς ἀπλῆς ὡς εἶπον ἡθικολογίας—ποία ἢ βαθυτέρα ἀλή-

θεια καὶ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῆς ἐν λόγῳ παραβολῆς τοῦ Σκμαρείτου :

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ : Ἡ ἐπιθυμία ὁμῶν νὰ μάθῃτε ποία ἢ βαθυτέρα ἀλήθεια καὶ ὁ ἀπώτερος σκοπὸς τῆς παραβολῆς τοῦ Σκμαρείτου, εἶνε ἀξιέπικρος καὶ πολλοῦ λόγου ἀξία, δι' ὃ καὶ εὐχαρίστως θὰ προσπαθῶ νὰ ἐκανοποιήσω αὐτήν.

Οὐδεμία ἀμφιβολία ὅτι ὅλαι αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου ἡμῶν εἶνε αἰσθηταὶ εἰκόνες ἢ, εὐτὼς εἰπεῖν, τύποι ἐξ ὁλῶν τῶν βασιλείων τοῦ αἰσθητοῦ κόσμου καὶ τῶν γεγονότων αὐτοῦ εἰλημμένοι, πρὸς παράστασιν, ὑποτύπωσιν καὶ κατανόησιν νοητῶν, ὑπερτέρου πνευματικοῦ βασίλειου πραγματικότητων καὶ ἀληθειῶν πρὸς τὰς ὁποίας αὐταὶ παραβάλλονται ἢ παρατίθενται, ἢ μία μετὰ τὴν ἄλλην, ἵνα ὁ μαθητευόμενος εἰς τὰ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, διὰ τῶν αἰσθητῶν ἀναχθῇ εἰς τὰς νοητάς. Ἀντικείμενον δὲ ὁλῶν τῶν παραβολῶν εἶνε ἡ βασιλεία καὶ ἡ οἰκονομία τῆς χάριτος, ἐν ἀντιπαράβολῇ πρὸς τὸν νόμον, καὶ τὴν οἰκονομίαν τοῦ νόμου, πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν παροῦσαν κατὰστασιν. Οὐσιαστικώτερον δὲ, ὅλαι αἱ παραβολαὶ εἶναι εἰκόνες Αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως, τοῦ Χριστοῦ, καὶ τῆς δυνάμεως καὶ τοῦ πνεύματος Αὐτοῦ, ἐν τε τῇ παρόντι καὶ εἰς τὸ μετὰ ταῦτα μέλλον. Λησμονοῦντες ὅτι ὁ Χριστὸς ὑπονοεῖται εἰς πάντα τύπον, εἰς πᾶν σύμβολον, εἰς πᾶσαν παραβολὴν ἀστοχοῦμεν εἰς τὴν κατανόησιν τοῦ σκοποῦ τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν ὀρθότησιν τῆς ἐν αὐτῇ ἀληθείας. Ὅλοι οἱ προφῆται, οἱ Ἀπόστολοι καὶ ὅλα τὰ ὄργανα τοῦ πνεύματος τοῦ ἁγίου, οὐδὲν ἄλλο προσφήτησαν ἢ ἐκήρυξαν εἰμὴ « ΤΑ ΠΑΘΗ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΚΑΙ ΤΑΣ ΜΕΤΑ ΤΑΥΤΑ ΔΟΣΑΣ (Α' Περ. α'. 11). Αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν ἑαυτὸν καὶ μόνον ἐκήρυξεν ὅς τὸ πᾶν ἐν πᾶσι. Συνεπῶς Αὐτὸν δέον νὰ ἀναμνῶμεν νὰ εὐρωμεν ὅτι προβάλλει καὶ ἐγκρύπτει καὶ ἡ ἐν λόγῳ παραβολή, ὡς καὶ ὅλαι αἱ ἄλλαι. Ὡς ἴδωμεν λοιπὸν, παραβάλλοντες ἀντιστοιχῶς ἐκάστην φράσιν τῆς παραβολῆς πρὸς Αὐτὸν καὶ τὸ ἔργον Αὐτοῦ ἐν τῇ κόσμῳ καὶ μετὰ ταῦτα. Πρὸς τοῦτο ἥς ἐξονυχίσωμεν ὅλην τὴν παραβολὴν, ἀντιοίκασθ' ὅποτε ἄλλης περαιτέρω ἐξηγήσεως ἢ σχολιάσεως αὐτῆς :

Ἀνθρωπὸς τις—Τύπος τῆς ὁλης ἀνθρωπότητος.

Κατέβηκεν—ἤρχετο πρὸς τὰ κάτω, ἔπεσεν.

Ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ—Ἐκ τοῦ τόπου τῆς ἐδ-λογίας καὶ ζωῆς. « Ἡ σκηνὴ αὐτοῦ ἐστὶν ἐν Σαλήμ (εἰρήνῃ). Καὶ τὸ κατοικητήριον Αὐτοῦ ἐν Σιών ». Ψαλμ. οε'. 3.

Εἰς Ἱερειχὼ—Τὸν τόπον τῆς ἀρᾶς « Καὶ ὤμοσεν Ἰησοῦς κατ' ἐκεῖνον τὸν καιρὸν λέγων, Κατηραμένος ἐνώπιον Κυρίου ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἀνα-

στήση και κτίση τὴν πόλιν ταύτην, τὴν Ἱερειχώ» (Ἰησ. Ναυη στ' 26).

Καὶ λησταὶς περιέπεσεν — Τὸν Σατανᾶν καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ.

Οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν — Ὁ Σατανᾶς ἀπογύμνωσε τὸν ἄνθρωπον τῆς ἀρχικῆς αὐτοῦ ἀθωότητος καὶ λοιπὸν ἀγαθὸν προσόντων.

Καὶ πληγὰς ἐπέθετες — Πληγὴν καὶ πληγὰς (ἀσθενείας, συμφορὰς), αἵτινες ἐπὶνεγκον τὸν θάνατον εἰς τὴν ἀνθρωπότητα.

Ἀπὸ πλῆθους — Δόσας ἀπ᾽ τὴν πρὸς τὴν ἀπειθειαν κατεύθυνσιν ὁ Σατανᾶς δὲν εἶχεν ἢ ν' ἀφήσῃ τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν δδὸν του, «Παιδίον δὲ ἀπολελυμένον καταισχύνει μητέρα αὐτοῦ» — Παρμ. κθ'. 15.

Ἀφέντες αὐτὸν ἡμεῖς — Νεκρὸν τὴν φυχήν, ἡμιζῶντα σωματικῶς.

κατὰ συγκυρίαν — Τοῦτέστιν, ἐκ συμπτώσεως, κατὰ τὸν αὐτὸν καιρὸν.

Ἱερεῖς τις — Ὁ ζηλωτὴς καὶ τηρητὴς τοῦ γράμματος τοῦ Νόμου.

Ὁ κατέβηκεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκεῖνη — Ἐτρεχε πρὸς τὴν αὐτὴν κατωφερῇ κατεύθυνσιν ὡς καὶ οἱ λοιποί. «Οὐδεὶς δύναται ποτε νὰ ἐξαγοράσῃ ἀδελφόν, μηδὲ νὰ δώσῃ εἰς τὸν Θεὸν λύτρον δι' αὐτόν» (Ψαλμ. μθ'. 7).

Καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπροχέθη — Ἀνίκανος νὰ τὸν δοθῇσῃ, ἢ μὴ θέλων, διότι κατὰ τὸν νόμον θὰ ἐμολύνετο καὶ διότι αἱ τελετουργίαι καὶ τύποι τοῦ ναοῦ ἦσαν δι' αὐτόν μᾶλλον ἐπιφύονται καὶ οὐσιώδεις.

Ὁμοίῳ δὲ καὶ Λευίτης — Ὁ αὐστηρὸς καὶ μηχανικὸς τῶν τυπικῶν διατάξεων λειτουργὸς ἢ ἐκτελεστής.

Σχιμαρείτης δὲ τις — Ὁ παρὰ τῶν Ἰουδαίων ὡς Σχιμαρείτης περιφρονούμενος καὶ ἀπορριπτόμενος καχρισμένος τοῦ Κυρίου, ὁ Μεσσίας Ἰησοῦς.

Ὁ θεῶν — Δὲν λέγει ὅτι «κατέβηκεν» ἢ ἔτρεχε πρὸς τὰ κάτω, ὡς θεὸς πιθανῶς πρὸς τὰ ἄνω, πρὸς τὴν Ἱερουσαλήμ.

Ἦλθε κατ' αὐτόν — Ἐπεκονιώνησε πρὸς τὸν ἡμιθανή· «γενόμενος μέτοχος σαρκὸς καὶ αἵματος» (Εβρ. β'. 14).

Καὶ ἰδὼν ἐσπληχχνίσθη — Ὡς συνεπάθει πρὸς τὰς ἀσθενείας, τὰ παθήματα καὶ τὸν θάνατον τῶν ἀνθρώπων, ὡς ἐν τῷ θανάτῳ τοῦ υἱοῦ τῆς χήρας Ναὺν (Λουκ. ζ'. 13), τῷ θανάτῳ τοῦ Λαζάρου (Ἰωαν. ια'.) κλπ.

Καὶ προσελθὼν, κατέδρασε τὰ τοῦμακα αὐτοῦ — Διὰ τῶν πληγῶν αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν, (ἐν τῇ Γολγοθᾷ) διὰ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ παρηγορούμεθα ἐν πάσῃ θλίψει ἢ β'. Κορινθ. α'. 4.

Ἐπιχεῶν ἔλκριν καὶ οἶνον — Τὸ πνεῦμα τῆς εἰρήνης, ἀγαλλιέσεως καὶ εὐφροσύνης, ἀπὸ τῆς Πεντηκοστῆς καὶ ἐφεξῆς.

Ἐπιβιβάσας δὲ αὐτόν ἐπὶ τὸ ἵδιον κτήνος — Καὶ συνήγειρεν ἡμᾶς καὶ συνεκάθισεν ἐν τοῖς ἐπουρχνίοις ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ, (Ἐφεσ. β'. 6) εἰς τὴν ἰδίαν δηλ. αὐτοῦ θέσιν.

Ἦγαγεν αὐτόν εἰς τὸ πνυδοχεῖον — Ἐθεσεν αὐτόν ἐνθα οἱ ξένοι ἐν τῷ κόσμῳ καὶ πάροιχοι, οἱ παρ' αὐτοῦ σωθέντες, ὑποτίθεται ὅτι θὰ εὐρίσκωσι περιποίησιν, παρηγορίαν, συνεχῇ διατροφήν, θερα-

πείαν κλπ. τοῦτέστιν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ.

Καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ — Προσωπικῶς ὁ Ἰδιὸς γνωρίζων τὴν ἀμέλειαν τῶν ὑπηρετῶν. «Εγὼ εἰμι ἐν τῷ μέσῳ ὑμῶν ὡς ὁ ὑπηρετὴς» Λουκ. κβ' 27.

Καὶ ἐπὶ τὴν ἐκπύριον — Ὅπως ἀνεχώρησεν ἐκ τοῦ κόσμου «διὰ νὰ λάβῃ εἰς ἑαυτὸν βασιλείαν καὶ ὑποστρέψῃ» Λουκ. ιθ' 12.

Ἐκβιβλὼν δύο θηνάρια — Τὴν ἀξίαν, τὴν δύναμιν καὶ τὸ πνεῦμα τῶν δύο τοῦ Θεοῦ διαθηκῶν πρὸς τὸν κόσμον.

Ἐδωκε τῷ πνυδοχεῖ — Εἰς πάντα οἶκειον τοῦ οἴκου τοῦ Θεοῦ. «Ἐνὶ δὲ ἐκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ» Ἐφεσ. β'. 7.

Καὶ εἶπεν. Ἐπεμελήθητε αὐτοῦ — Ἀλλήλων τὰ ὅρη βαστάζετε καὶ οὕτω ἀναπληρώσετε τὸν νόμον τοῦ Χριστοῦ Γαλατ. στ' 2 «Ποίμιναι τὰ πρόβατά μου» — «Προσδέχεσθε ἀλλήλους» Ρωμ. ιε' 7.

Καὶ ὅτι ἂν προσδοκῶν ἡμεῖς ἀποδώσω σοι — Καὶ ὅς ἐάν ποτίσῃ ἕνα τῶν μικρῶν τούτων ποτήριον ψυχροῦ ὕδατος μόνον εἰς ὄνομα Χριστοῦ, ἀμὴν λέγω ὑμῖν, οὐ μὴ ἀπολέσῃ τὸν μισθὸν αὐτοῦ» Ματθ. ι'. 42 «Ἀμὴν λέγω ὑμῖν, ἐφ' ὅσον ἐποιήσατε ἐνὶ τούτων τῶν ἀδελφῶν μου τῶν ἐλαχίστων, ἐμοὶ ἐποιήσατε» Ματθ. κε'. 40.

Ἐν τῷ ἐπινέροχασθί με — Ἐν τῇ δευτέρᾳ αὐτοῦ ἐλεύσει. «Μακάριος ὁ δοῦλος ἐκεῖνος ὃν ἔλθων ὁ Κύριος αὐτοῦ εὐρήσῃ ποιοῦντα οὕτως. Ἀληθὺς λέγω ὑμῖν, ὅτι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτοῦ καταστήσῃ αὐτόν. Μακάριος ἐσθ'... ἀνταποδοθήσεται γὰρ σοι ἐν τῇ ἀναστάσει τῶν δικαίων» Λουκ. ιδ'. 43, ιδ'. 14.

Τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι — Καὶ ἰδοὺ Ἐγὼ μεθ' ἡμῶν εἰμι (πλησίον ὑμῶν) πάσας τὰς ἡμέρας (Ματθ. κη'. 20).

Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος — Ὁ ἐλεήσας τὸν κόσμον με ἔλεος αἰώνιον, «Ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ» Ψαλμ. ριη'. 1—4. Οὗτος ἐστὶν ὁ ὑπὲρ πάντα πλησίον ΠΑΝΣΙΩΝ ἐκάστου.

Ἰδοὺ λαίπρον ὅτι αὐτὸς ὁ Κύριος ἡμῶν καὶ αὐτὸ τὸ Εὐαγγέλιον τῆς χάριτος, τοῦ πνεύματος καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὁλόκληρον ἐμπερικλείεται εἰς τὴν παραβολὴν ταύτην τοῦ ἱεροῦ Σχιμαρείτου.

ΕΡΩΤΗΣΙΣ Β' : Κύριε Διευθυντά τῆς «Νέας Ζωῆς».

Ἐπειδὴ βλέπω ὅτι ἀπαντᾶτε εἰς τὸ περιοδικόν σας εἰς διάφορα δύσκολα ζητήματα, σὰς παρακαλῶ λύσατέ μου τὴν ἐξῆς ἀπορίαν. Εἰς δεδηλωμένους ἀπιστος παρρησιάζει τὴν ἐξῆς ἐνστασιν κατὰ τῆς «Γενέσεως» εἰς ἀποδείξιν ὅτι δὲν ἐγράφη αὕτη ὑπὸ τοῦ Μωϋσέως ἰσχυρίζομενος ὅτι πῶς ἦτο δυνατόν νὰ ἔχῃ γράψῃ ὁ Μωϋσῆς τὰ ἐν τῷ κεφαλαίῳ λς'. 31—38 τῆς Γενέσεως ὅπου ἀναφέρει τὸν Σαοὺλ ὡς βασιλέα, ἐνθ' ὁ Μωϋσῆς εἶχεν ἀποθάνει αἰῶνας πρὶν ὁ Σαοὺλ ἔλθῃ εἰς τὸ εἶναι. Δὲν εἶναι λέγει αὐτὸ καὶ μόνον ἀρκετὸν νὰ ἀποδείξῃ ὅτι ὁ Μωϋσῆς δὲν εἶνε δυνατόν νὰ ὑπῆρξεν ὁ συγγραφεὺς τῆς Πεντατεύχου ; Ἐπεὶ τούτου πῶς ἦτο δυνατόν τόσας ἡγεμόνας καὶ βασιλεῖς νὰ διεδέχθησαν ἀλλήλους, εἰς τόσον περιωρισμένον χρονικὸν διάστημα, τὸ ὁποῖον ἐ-

μεσολάβησε μεταξύ τοῦ Ἡσαΐ καὶ τοῦ Μωϋσέως :

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ : Οἱ εἰς τὰς Γραφὰς ἀπιστοῦντες θὰ ἐπολιτεύοντο φρονίμως ἐάν, ἀντὶ τῆς προβάλλουσι παρομοίας ἀνοήτους θεωρίας, ἐξήταζον καὶ ἐξηκρίδωνον πρότερον τὴν αἰ Γραφαὶ αὐταὶ πραγματικῶς διδάσκουσι. Διότι θὰ ἐφωτισίζοντο οὕτω καὶ δὲν θὰ ἡναγκάζοντο νὰ γνωστοποιῶσιν εἰς τὸν κόσμον τὴν ἀμάθειάν των ὡς πρὸς τὰς διδασκαλίας τῶν Γραφῶν, τὸ ὁποῖον ὀρισμένως κάμνουν προβάλλοντες καὶ παραιτῶντες δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι οὐδεμίαν ἔχουσι πραγματικὴν ὑπόστασιν. Εἶνε γνωστὸν ὅτι τινὲς ἐκ τῶν ὀνομαζομένων «**ἀνωτέρων κριτικῶν**» ὑπεδοθήθησαν εἰς τὴν κατεύθυνσιν ταύτην, τοὺς δλασφῆμους ἀπίστους καὶ ἀθέους, ἰοχυρίζομενοι τὸ ἐδάφ. λστ'. 31 καὶ λοιπὰ ἐδάφια τῆς «Γενέσεως» εἶνε μετ'γενεστέρα προσοθήκη Γραφεῖσα ἀφοῦ θραυλεῖς εἰχον βασιλεύσει εἰς τὸν Ἰσραήλ. Ἀλλ' οἱ κύριοι οὗτοι οὔτε πρωτότυποι εἶνε, οὔτε εἰλικρινεῖς διότι ἀπλούστατα παπαγαλιστὶ ἐπαναλαμβάνουσιν ἀντιρρήσεις τοῦ Σπινόζα, ἐνὸς ἐκ τῶν κηρωτέρων ἀπίστων τοῦ 17ου αἰῶνος. Αὐτὸς ἀντέτασεν ἐκ τῶν ὑπὸ ἐξέτασιν χωρίων ὅτι εἶνε ἡλίσι φαινότατον ὅτι ἡ Πεν. τάτευχος ἐγράφη αἰῶνα μετὰ τὸν Μωϋσῆν. Ἀλλὰ τὸ τοιοῦτον συμπερασμὰ των εἶνε ὅλως πρᾶλογον, καθότι τὸ πολὺ πολὺ, ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἡδύνατό τις νὰ συμπεράνῃ ἐκ τοῦ φαινομένου αὐτοῦ θὰ ἦτο ὅτι, κατὰ πᾶσαν λογικὴν πιθανότητα οἱ λόγοι των εἰρημένων ἐδαφίων ἐλήφθησαν παρὰ τινος ἐκ τῶν Α'. Χρονικῶν ἢ Παρχλειπομένων α'. 43—54 καὶ καταγραφέντες κατ' ἀρχὰς εἰς τὸ περιθώριον ἀρχαίου τινὸς χειρογράφου τῆς Γενέσεως, ὡς ὑποθετικοὶ ἐπὶ τῆς γεγεννημένης τοῦ Ἡσαΐ, εἰσέφρυσαν ἀκολούθως ὀριστικῶς ἐντὸς τοῦ κειμένου, ἐκληφθέντος παρ' ἄλλων ἀντιγραφῶν ὡς μέρος αὐτοῦ.

Ἀνάγκη ἐν τούτοις νὰ σημειωθῇ ὅτι αὐτὸς ὁ Μωϋσῆς εἶχε προεῖπει ὅτι οἱ Ἰσραηλίται ἐμελλον νὰ ἔχωσι ποτε βασιλεῖα ἐφ' ἐκυτῶν (Λευτερ. ιζ'. 14), καὶ εἶνε φυσικὸν ὅτι ἀναγράφων τοὺς ὁκτὼ βασιλεῖς, οἱ ὁποῖοι εἶχον βασιλεύσει εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ Ἡσαΐ, μέχρι τῶν ἡμερῶν του, νὰ κάμῃ μνηστὴν τοῦ γεγονότος ὅτι (μέχρι τοῦ καιροῦ καθ' ὃν ἐγραφε) οὐδεὶς βασιλεὺς εἶχεν ἐγερθῇ ἀκόμη ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ Ἰακώβ (τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Ἡσαΐ), εἰς τὸν ὁποῖον εἶχεν ὁ Θεὸς ὑποσχεθῇ ὅτι βασιλεὺς ἦτο εἰς τὸν προέλθει ἐξ αὐτοῦ (Ἰδε Γενεσ. ιε'. 11).

Ἡ ἄλλη ἐν τῇ χωρίῳ δυσκολία εἶναι καθ' ὅσον χρονολογικὴ Οὐδὲν ἀπολύτως ὑπάρχει τὸ ὑποστηρίξον τὴν ὑπόθεσιν ὅτι τόσοι ἡγεμόνες καὶ βασιλεῖς διεδέχθησαν ἀλλήλους, εἰς τὴν περιορισμένην χρονικὴν περίοδον, ἥτις ἐμεσολάβησε μεταξύ Ἡσαΐ καὶ Μωϋσέως. Τοῦναντίον μία ἀπλὴ συμπαραβολὴ τῶν ἐδαφίων «**Ἀριθμῶν**» κ'. 14 μετὰ «**Ἐξόδου**» ιε'. 15, καθιστᾷ φανερόν ὅτι εἰς καὶ μόνος βασιλεὺς ἐβασίλευσεν ἐν Ἐδῶμ, συγχρόνως μετὰ τοὺς ἡγεμόνας ἢ σέφους. Οἱ ἡγεμόνες, ὡς καὶ ὁ τίτλος ἐμφαίνει δὲν ἦσαν κυριαρχοὶ βασιλεῖς ὁλοκλήρου τῆς Ἰδουμαίας, ἀλλ' ἡγεμόνες ἢ διοικηταὶ ἐπαρχιῶν. Ἐπὶ πλέον οἱ βασιλεῖς δὲν φαίνεται ὅτι διεδέχοντο κληρονομικῶς, καθ' ὅσον ὁ υἱὸς οὐδέποτε διεδέχετο τὸν πατέρα. Συνεπῶς οὗτοι πιθανῶς ἐξελέγοντο ὑπὸ τῶν ἡγεμόνων.

Ἀλλ' εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν εἴτε οἱ δλασφημοῦντες ἄθεοι, εἴτε οἱ λεγόμενοι «**ἀνώτεροι κρι-**

τικοί» προβάλλουσι τὴν δυσκολίαν, εἶνε προφαεῖς ὅτι αὕτη **ΕΦΕΥΓΡΕΘΗ** παρ' ἐκείνων οἱ ὁποῖοι διαστρέφουσι τὴν «Γραφήν» παραμορφώνουσι τὴν μαρτυρίαν καὶ παριστῶσιν ὡς ἀντιφάκοντα τὰ γεγονότα. Τοῦτο καθίσταται φανερόν. Καθότι, ἐν πρώτοις, εἰ κριτικοὶ αὐτοὶ κύριοι ταυτίζουσι τὸν Σαοὺλ τὸν ἐκ Ρεχωδῶθ πρὸς τὸν Σαοὺλ τὸν Βενιαμινήτην, τὸν βασιλεῖα τοῦ Ἰσραήλ, καίτοι οὗτοι ἐβασίλευσαν ἐπὶ δύο διαφόρων χωρῶν, καὶ ἐξῆσαν 500 ἢ 600 ἔτη ὁ εἰς χωριστὰ ἀπὸ τὸν ἄλλον. Δεύτερον, κατὰ τὴν ἰδίαν λογικὴν των, ἐάν ὁ Ἐδῶμ εἶνε Ἰσραήλ, τότε ἡ Ἑλλάς πρέπει νὰ εἶνε Ἀγγλία. Καὶ ἐάν ὁ Σαοὺλ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἐδῶμ εἶνε Σαοὺλ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, τότε ὁ Γεώργιος ὁ Β'. τῆς Ἀγγλίας ἀνάγκη νὰ ἦτο ὁ δολοφονηθεὶς Γεώργιος ὁ Α'. τῆς Ἑλλάδος. Οὕτω λοιπὸν οἱ ἀπίστοι εἰς πλείστας παρομοίας περιπτώσεις συνηθίζουσι νὰ παρατάσσουσι δυσκολίας, αἱ ὁποῖαι, ὡς εἵπομεν, οὐδεμίαν ἔχουσι πραγματικὴν ὑπόστασιν.

Η ΑΓΙΑ ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΜΕΘΕΔΟΣ ΤΟΥ ΖΗΝ ΑΥΤΗΝ

(*)

ὑπὸ H. MACGEGOR

α'.) Ἀπόβαλε ἅπαξ διὰ παντὸς πᾶσαν ἀμφιβολίαν ἀπὸ τῆς διανοίας σου περὶ τῆς ἀπολύτου δυνάμεως τοῦ Κυρίου τοῦ νὰ σὲ φυλάττῃ ἀπὸ πτώσεως εἰς ἁμαρτίαν καὶ καλλιέργησον πίστιν ἀδίστακτον περὶ τῆς παντοδυναμίας του καὶ μὴ ἐπιτρέψῃς διασταγμὸν μήτε εἰς τὰ ἐνδόμυχα τῆς καρδίας σου γνώρισον ὅτι δυσπιστία εἰς τὴν παντοδυναμίαν τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ τὸ μυστήριον τῆς ἀποτυχίας εἰς μυριάδας Χριστιανῶν, οἵτινες δὲν τηροῦνται ἀπώτοι, ἐπειδὴ ἐν τῇ καρδίᾳ των δυσπιστοῦσιν ὅτι διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ δύνανται νὰ ζῶσιν ἀπληλαγμένοι μεριμνῶν, ἐλεύθεροι φιλοδοξίας, φιλοχρηματίας, οἰήσεως, πάσης ἐξάψεως εἰς ὀργήν, εἰς θυμὸν, καὶ πάσης ὑποδουλώσεως αὐτῶν εἰς οἰονδήποτε πάθος ἁμαρτωλῶν, νεκροὶ καθ' ἑαυτοὺς, ζῶντες δὲ εἰς τὸν Θεόν. Τὴν τοιαύτην κατάστασιν θεωροῦσι μὲν λαμπράν, πλὴν ἀπολύτως ἀνέφικτον ἰδανικόν, πιστεύουσι δὲ εἰς ἄσφατον, ἀτελὴ καὶ ἀνεπιτυχὴ ζωὴν. Καὶ ὅμως ὁ Κύριος λέγει «**Κατὰ τὴν πίστιν σου ἄς γείνη εἰς σέ**». Ζήτει τὸν ἁγιασμόν καὶ τίμησον τὸν Χριστὸν τοῦ Θεοῦ, πιστεύων ὅτι τίποτε δὲν εἶναι ἀδύνατον εἰς αὐτόν. Ἵσως εὐρίσκεισαι εἰς ἀπελπιστικὴν ἀδυναμίαν μετ' ἡλπίσιν τετραυσομένην ἀπὸ τὴν ἁμαρτίαν τοῦ παρελθόντος Ἵσως εἶσαι δοῦλος ἐτι πράξεων τινῶν καὶ καίσαι ὑπὸ περιστάσεις ἀρρήτως δοκιμαστικός, καὶ ὅμως πίστευε ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἱκανὸς καὶ οὕτως ἔχοντα νὰ σὲ φυλάξῃ ἀπὸ πτώσεων. Εἶσαι ἀπολωλώς ; Αὐτὸς δύναται νὰ σφίξῃ εἰς τὸ παντελές («**Ἐβρ. ζ', 25**»). Πειράζεσαι ; Αὐτὸς δύναται νὰ βοηθῇ τοὺς πειραζομένους

(*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου

(Εβρ. 6', 18). Εύρίσκεσαι εἰς σημεῖον νὰ πέσης ; Αὐτὸς δύναται νὰ σὲ στήσῃ (Ρωμ. 15', 4). Πᾶν ὅ,τι σοὶ λείπει δύναται νὰ σοὶ δώσῃ. «Δυνατὸς εἶναι ὁ Θεὸς νὰ περισσεύσῃ πᾶσαν χάριν εἰς σᾶς, ὥστε ἔχοντες πάντοτε ἐν παντὶ πᾶσαν αὐτάρκειαν νὰ περισσεύητε εἰς πᾶν ἔργον ἀγαθόν» (Β' Κορ. 12' 8). Οὐδέποτε οὐδὲ πῶς ἀμείβαλλε περὶ τῆς δυνάμεως τοῦ Χριστοῦ, διότι «ἐδόθη εἰς αὐτὸν πᾶσα ἐξουσία ἐν Οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς» (Ματθ. 28', 18) καὶ «δύναται ὑπερεκπερισσεῖν νὰ κάμῃ ὑπὲρ πάντων ὧν ζήτομεν ἢ νοοῦμεν» (Εφ. 3', 20).

6') Ἐξόρισον ἀπὸ τῆς διανοίας σου πᾶσαν ἀμβολίαν περὶ τῆς προθύμου θελήσεως τοῦ Κυρίου εἰς τὸ νὰ σὲ φυλάττῃ ἀπὸ πτώσεως εἰς ἀμαρτίαν ἀμβολία περὶ τούτου εἶναι καταστρεπτικὴ τῆς ἀγίας ζωῆς καὶ ὅμως ἐτόλμησαν τινες νὰ τὴν φιλοξενήσωσιν ἰσχυροθέτοντες ὅτι ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἀποποιεῖται νὰ βοηθήσῃ τὸν λαὸν τοῦ εὐρισκόμενον ἐν κινδύνῳ πτώσεως, καθὼς μήτηρ ἀποστρεφεί τὸ τέκνον ἀπὸ τῆς βοηθείας τῆς ἀνεχομένη τὴν πτώσιν του διὰ νὰ μάθῃ νὰ περπατῇ μόνον καὶ οὕτω συγχέοντες τὴν ἀμαρτίαν μὲ τὴν ἀτυχίαν συγχωροῦσι τὴν ἐξάσκησιν αὐτῆς, λησμονοῦντες ὅτι ὁ Θεὸς οὐ μόνον κυβερνᾷ πάντα τὰ γινόμενα, ἀλλὰ καὶ πρᾶσκει αὐτά. Τὸ ἀμαρτάνειν δὲν εἶναι ἀνγκυλὰ πείρα πρὸς μόρφωσιν χριστιανικοῦ χαρακτήρος· οὐδαμῶς εἶναι θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ θεωρῶσι τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ὑπόχρεα νὰ ἀμαρτάνωσι· διότι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ ἐκτίθεται ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ λέγειν «Γίνεσθε ἅγιοι, διότι ἐγὼ εἶμαι ἅγιος»· ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς δὲν θέλει πῶς ν' ἀνεχώμειν τὴν ἀμαρτίαν, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν ἦλθε νὰ σώσῃ τὸν λαὸν τοῦ (Ματθ. 21', 21). Καὶ διὰ τοῦτο χρεὶας τυχούσης, θέλει θέσει εἰς ἐνέργειαν ὅλα τὰ μέσα τῆς θεότητός του πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ μακαρίου τούτου ἔργου του. Ταῦτα γνωρίζας παρατίθων ἐν τῇ προσευχῇ σου τὴν φράσιν τοῦ λεπροῦ «Κύριε, ἐάν θέλῃς, διότι τὸ περὶ τῆς προθύμου θελήσεως αὐτοῦ ζήτημα, ἔλυσεν ἅπας διὰ παντός αὐτὸς ὁ Κύριος εἰπὼν : «Θέλω καθαρίσθαι».

γ') Παράδος σεαυτὸν μετὰ πάσης ἐμπιστοσύνης εἰς τὸν Κύριον διὰ νὰ σὲ φυλάττῃ. Αὕτη εἶναι ἡ θεμελιώδης ὁδηγία, περὶ τὴν ὁποῖαν στρέφεται τὸ πᾶν, διότι ἄνευ τοιαύτης παραδόσεως πίστις εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ καὶ εἰς τὴν εὐδιαθεσίαν του εἰς τὸ νὰ σὲ φυλάττῃ εἰς οὐδὲν ὠφελεῖ· διότι ἡ πεποίθησις ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ἱκανὸς καὶ εὐδιάθετος νὰ μᾶς δώσῃ τὰς εὐλογίας ζωῆς φυλαττομένης ἄνευ ἐμπιστοσύνης εἰς αὐτόν, καθὼς ἡ πεποίθησις ὅτι εἶναι ἱκανὸς καὶ εὐδιάθετος νὰ μᾶς συγχωρήσῃ δὲν δύναται νὰ μᾶς παράσχῃ τὰς εὐλογίας ζωῆς συγχωρημένης ἄνευ ἐμπιστοσύνης εἰς αὐτόν. Ὅθεν ἐμπιστεύθητι εἰς τὸν Ἰησοῦν, ὅστις σὲ ἐκαθάρισε, νὰ σὲ φυλάττῃ καὶ καθαρὸν. Ἐμπιστεύθητι εἰς τὸν Ἰησοῦν, καὶ μόνον εἰς αὐτόν, καὶ δὲν θέλει σὲ ἀφήσει νὰ γείνῃς ἐνοχος ὀπισθοχωρήσεως. Ἐάν θέλῃς ὁ Κύριος Ἰησοῦς νὰ σὲ φυλάττῃ μικρὰν πάσης ἀποστασίας καὶ νὰ τηρῇ τὴν πρὸς τὸν Θεὸν ἀγάπην ἐνθερμον ἐν τῇ καρδίᾳ σου, εἶναι ἀνάγκη νὰ παύσῃς ἐλπίζων εἰς ἄλλας βοηθείας καὶ ἄλλους βοηθοὺς. Ὡς πρὸς τοῦτο πολλοὶ θερμοὶ Χριστιανοὶ πλανῶνται, διότι, ἀφοῦ, ὁδηγηθέντες ὑπὸ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἀφιέρωσαν ἑαυτοὺς εἰς τὸν Χριστὸν καὶ ἀφοῦ ἀπήλυσαν τὰ ἐπακό-

λουθα τῆς παραχωρήσεως των, αὐτοὶ εἶναι εἰρήνη καὶ χαρὰ, ἤρχισαν νὰ στηρίζονται εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν Γραφῶν, εἰς τὰς προσευχάς, εἰς συναναστροφὴν ἁγίων καὶ εἰς ἔργα χριστιανικά διὰ νὰ ἐμμένωσιν ἐν τῇ ἀφιερωμένῃ καταστάσει των, καὶ ἀρχίζουσι λέγοντες : «Τώρα εἰμεθα Χριστιανοὶ ἀφιερωμένοι καὶ πρέπει διὰ τῆς βοηθείας τοῦ Θεοῦ νὰ γεινώμεν τακτικώτεροι εἰς τὴν μελέτην τῆς Γραφῆς, θερμότεροι εἰς τὴν προσευχὴν, προσεκτικώτεροι εἰς τὴν ἐκλογὴν βιβλίων καὶ συντρόφων, δραστηριώτεροι εἰς χριστιανικά ἔργα διὰ νὰ ἀποφύγωμεν πᾶν εἶδος ἀποστασίας καὶ νὰ προαχθῶμεν συνάμα εἰς τὸν ἁγιασμόν». Ταῦτα, ἂν καὶ πολὺ καλὰ καθ' ἑαυτά, ἐνδέχεται ὅμως ὁ Χριστιανὸς νὰ ἐξαρτήσῃ τὴν τήρησιν τῆς πνευματικῆς του ζωῆς ἐκ τούτων ὡς θρησκευτικῶν ἀσκήσεων τόσον, ὥστε νὰ στρέφῃ τὸ βλέμμα του μάλλον εἰς ὅ,τι αὐτὸς πράττει καὶ αἰσθάνεται, παρὰ εἰς τὸν Κύριον Ἰησοῦν καὶ ὅταν εὕρῃ τὸν ζήλόν του ψυχραθέντα αἰτιώμενος ἑαυτὸν λέγει ὅτι πρέπει νὰ ἀνγκινώσκῃ τὴν Γραφὴν τοῦ ἐπιμελέστερον, νὰ προσεύχηται περισσότερον, νὰ ἐργάζεται καλλίτερον καὶ οὕτω θυβίλλεται ἐντὸς τούτων μέχρις οὗ βλέπων αὐτὰ ἔνθεν μὲν ἐπίποντα καὶ δύσκολα, ἐτέρωθεν δὲ ἀνωφελῆ, τὰ ἐγκαταλείπει ἐντελῶς μὲ ἀπελπισμόν. Ὅχι, καλέ μου ἀναγνώστα, οὐδὲν πρᾶγμα, ὅσον δήποτε καλὸν καὶ ἀναγκαῖον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Θεοῦ, πρέπει νὰ ἐπιτρέπωμεν νὰ μεσολαβῇ μεταξὺ ἡμῶν καὶ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ. Ἡ ἐμπιστοσύνη ἡμῶν πρέπει νὰ ἀναφέρεται εἰς Αὐτόν καὶ μόνον εἰς Αὐτόν.

Διὰ τῶν λεχθέντων δὲν ἐννοοῦμεν οὔτε παρατίθωσιν οὔτε παραμέλησιν τῶν Γραφῶν, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς χριστιανικῆς ἐργασίας· ταῦτα θέλουσιν εἰσθαι ὑπὲρ ποτε προσφιλεῖς ἡμῖν διότι ἐν τῶν λαμπροτάτων ἀποτελεσμάτων ὁλοσχεροῦς παραχωρήσεως εἶναι ἡ ποθητὴ ἀνάγνωσις τῶν Γραφῶν, εὐλαβὴς προσευχὴ καὶ θερμὸς ζήλος ἐν τῇ ἐργῇ τοῦ Κυρίου· ἀλλ' ἐννοοῦμεν ὅτι ταῦτα δὲν εἶναι τὰ ἀπ' εὐθείας ἀμεσα ὄργανα πρὸς ἐνίσχυσιν τοῦ χριστιανικοῦ χαρακτῆρός μας, οὔτε πρὸς προαγωγὴν ἡμῶν εἰς τὸν ἁ-

ΠΡΟΣ

ΤΟΥΣ Κ.Κ. ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΑΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΣ ΤΗΣ "ΝΕΑΣ ΖΩΗΣ",

Ἡ «ΝΕΑ ΖΩΗ» θέτουσα πρὸς ὀφθαλμῶν πάντων τῶν συνδρομητῶν καὶ ἀναγνωστῶν αὐτῆς τὰς ἐξῆς ἐρωτήσεις : Ποῦα αἰσθημάτων καὶ σκέψεις ἐγεννήθησαν ἐν ὑμῖν ἐπὶ τῇ ἐορτῇ τοῦ Χριστουγέννων ; Ἄν δὲν ἐγεννήθησαν, ποῦ ἀποδοτέον τοῦτο ; Ἡ κοινωμία ἐν τῇ ζῇτε ἐφάνη αἰσθανομένη τὴν ἐορτήν, ἢ ψυχρῶς καὶ κατὰ συνήθειαν ἀπλῆν διετέλεσε ταύτην ; παρακαλεῖ θερμῶς αὐτοὺς ὅπως ἀπαντήσωσι (γράφωσι) ἐπ' αὐτῶν αὐτῇ. Τὰς ληφθησομένας ἀπαντήσεις, ἐνυπογράφους ἢ μὴ, θέλει καταχωρήσει εἰς εἰδικὴν πρὸς τοῦτο στήλην. Αἱ ἀπαντήσεις δέον νὰ εἶνε σύντομοι.

γιασμὸν, οὕτε πρὸς συνεχῇ ἡμῶν δικτήρησιν ἐν τῇ ἁγίᾳ σμῇ καὶ εὐκαιρὸν ἀντιμετώπισιν πρὸς τὸν πειρασμὸν, τὰ μεταχειριζόμεθα δὲ πρὸς δικτήρησιν στενωτέρας κοινωνίας μετὰ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, παρὰ τοῦ ὁποίου μόνου προσδοκῶμεν τὴν τελειοποίησιν τοῦ Χριστιανικοῦ χαρακτήρος μας, τὸν ἁγιασμὸν μας καὶ τὴν κτὰ τῆς ἀκαρείας νίκην, πληροῦντος ἡμᾶς τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, δι' αὐτὸν δὲ τὸν σκοπὸν εἶναι μέσα ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ διότι ἄνευ αὐτῶν ἢ μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνία δὲν διατηρεῖται ὡς ἀφ' ἐκότητος. Ἡ συναίσθησις τῆς παρουσίας τοῦ Θεοῦ ἐξασθενεῖ ἐν τῇ νῦν τοῦ μὴ προρευομένου ἢ συνειδήσεως περὶ τοῦ Θεοῦ ἡρέμα ἡρέμα ἐκλείπει ἐκ τῆς διανοίας τοῦ μὴ ἀκούοντος τὸν Θεὸν λαλοῦντα διὰ τῶν Γραφῶν. Ὁ ἔνθεος ζῆλος ψυχραίνει αἰεὶς τὸν μὴ ζητοῦντα νὰ πράττῃ τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ μετὰ αὐταπάρνησιν. Ἡ ζωὴ τῆς πίστεως ἂν καὶ ζωὴ ἀναπύσεως, ὅμως δὲν εἶναι ζωὴ ἀδρανείας, ἀλλ' ἐντονὸς ἐνέργεια τῆς ψυχῆς. Διὰ ταῦτα ἢ μετὰ τοῦ Ἰησοῦ κοινωνία μετὰ ζήλοτυπὸν ἃς ἐπιβλέπεται καὶ ἐπιμελῶς ἃς τηρεῖται κατὰ τὸν ὑποδειχθέντα τρόπον.

Ἡ διαφορὰ τῶν δύο τρόπων τῆς ζωῆς εἶναι ὡς ἡ διαφορὰ τοῦ νὰ κινῶμεν τέρνον περιστρεφόμενον διὰ τῶν μυόνων ἡμῶν καὶ τοῦ νὰ προσαρμύζωμεν αὐτὸν τὸν τέρνον εἰς ἀτμομηχανὴν πανισχύρου δυνάμεως· ἐν ἐκτέρῳ τῶν περιστάσεων τούτων ἀπαιτεῖται κόπος τις καὶ ἄνευ κόπου οὐδὲν ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται· πλὴν ἡ διαφορὰ πρὸς τὸν κόπον εἶναι πημεγίστη, ὡς πρὸς τὸ ἀποτέλεσμα δὲ ἀπειρος. Ὅθεν, φίλε ἀναγνώστη, παῦσον ἀγωνιζόμενος νὰ φυλάττῃς σεαυτὸν ἀπὸ πτώσεως καὶ ἐμπιστεύθητι ἀπολύτως εἰς τὰς χεῖρας τοῦ παντοδυνάμου Κυρίου Ἰησοῦ καὶ διὰ τὸ παρὸν καὶ διὰ τὸ μέλλον.

Πρὸς διασάφησιν τῶν εἰρημῶν ἀναγινώσκωμεν τὰ ἐν Μκτθ. ιδ', 22-23 ἐδάφια, ἐν οἷς βλέπομεν νύκτα ζοφεράν, ἄνεμον σφοδρὸν, θάλασσαν τρικυμιώδη καὶ ἐν τῇ μέσῃ αὐτῆς μικρὸν πλοίαριον μετὰ τοὺς μαθητάς τοῦ Ἰησοῦ παραγγελλθέντες νὰ διαπεραιωθῶσιν εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν, οἷτινες ἡγωνίζοντο νὰ ἐκτελέσωσι τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου των, ἂν καὶ εὐρίσκον αὐτὸ πολὺ δύσκολον καὶ διὰ πολυμέχθου κωπηλασίας μόλις ὀλίγον προσχώρουν· διότι ἡ θάλασσα ἐκυμάνετο, οἱ ἄνθρωποι ἦσαν ἐναντίοι καὶ ὁ Ἰησοῦς δὲν ἦτο μετ' αὐτῶν, καὶ ὅμως ἐπέμενον κωπηλατοῦντες, νομίζοντες ὅτι δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος διαπεραιώσεως εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν. Αἰφνης διὰ μέσου τοῦ σκότους διακρίνουσιν ἀνθρώπινον σχῆμα περιπατοῦν θριαμβευτικῶς ἐπὶ τῆς κλυδωνιζομένης θαλάσσης, ταράσσονται καὶ ἐκ τοῦ φόδου τῶν ἀνακράζουσιν. Ἀλλὰ πάραυτα καθησυχάζονται ὑπὸ τῆς φωνῆς τοῦ Ἰησοῦ κρᾶξαντος: «Θαρσεῖτε, ἐγὼ εἰμαι μετὰ ὑμῶν καὶ ὁ Θεὸς μετὰ ὑμῶν». Ἡ θέα τοῦ Ἰησοῦ περιπατοῦντος ἐπὶ τῆς θαλάσσης ἦτο ἀποκάλυψις εἰς τοὺς μαθητάς, βλέποντας πράγματι γινόμενον ὅ,τι οὐδέποτε εἶχον φαντασθῆ. Ὁ Πέτρος μάλιστα ἐπροθυμοποιήθη νὰ κάμῃ τὸ αὐτὸ καὶ εἶπε: «Κύριε, ἐὰν εἶσαι σύ, πρόσταξόν με νὰ ἔλθω πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα». Ὁ δὲ Κύριος δὲν ἡμπόδισεν αὐτόν, δὲν τῷ εἶπεν ὅτι τὸ περιπατεῖν ἐπὶ τὰ ὕδατα ἦτο δυνατόν μόνον εἰς τὸν ἀναμάρτητον υἱὸν τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλ' εἶπεν: «Ἐλθέ». Ὁ Πέτρος

καταβὰς ἀπὸ τοῦ πλοίου περιεπάτησεν ἐπὶ τὰ ὕδατα ὅπως ἔλθῃ πρὸς τὸν Ἰησοῦν.

Ἡ ἱστορία αὕτη δὲν εἶναι τόσο πρᾶγμα, ὅσον καὶ θαῦμα. Μήπως δὲν ὑπάρχουσι καὶ σήμερον χιλιάδες τέκνα τοῦ Θεοῦ βασανιζόμενα ἐπὶ τοῦ τρικυμιώδους πελάγους τοῦ θίου ἵνα ἐκτελέσωσι τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου των, εὐρίσκοντα ὅμως τὴν ἐκτέλεσιν βαρεῖαν καὶ ἄχρην, καὶ οὐδὲ φαντάζονται ὅτι διὰ τὰ τέκνα τοῦ Θεοῦ ὑπάρχει ἐν τῇ κόσμῳ καὶ ἄλλῃ ζωῇ παρὰ τὴν ζωὴν τοῦ μοχθεῖν καὶ ἀγωνίζεσθαι ἐν ἐπιμόχθῳ κωπηλασίᾳ, ἀλλ' ὅταν σπουδῶσιν τὴν ζωὴν τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, θὰ εὕρωσιν αὐτὸν περιπατῆσαντα ἐπὶ τῶν ὁδῶν καὶ δυνάμενον πάντοτε νὰ λέγῃ: «Χαίρω, Θεέ, νὰ ἐκτελῶ τὸ θέλημά σου καὶ ὁ νόμος σου εἶναι ἐν τῇ μέσῃ τῆς καρδίας μου» (Ψαλμ. μ', 8), καὶ θὰ ποθήσῃ νὰ γείνωσιν ὅμοιοι τοῦ λέγοντος: «Κύριε, πρόσταξόν με νὰ ἔλθω πρὸς σὲ ἐπὶ τὰ ὕδατα» καὶ θέλουσιν ἀκούσαι τὸν Ἰησοῦν ἀποκρινόμενον: «Ἐλθέ». Ὁ Κύριος λέγει ὅτι ἡ ζωὴ ἡμῶν πρέπει νὰ γείνη καὶ δύναται νὰ γείνη, ὅμοια πρὸς τὴν ἰδικήν του, ὅποιον ὅπως ζήσωμεν χρειάζομεθα τὰ αὐτὰ πράγματα, ὧν εἶχεν ἀνάγκη ὁ Πέτρος ἵνα περιπατῇ ὡς ὁ Ἰησοῦς ἐπὶ τῶν ὁδῶν· δηλαδὴ πίστεως εἰς τὴν δύναμιν τοῦ Χριστοῦ ὅτι θὰ τὸν ἔσφζεν ἐκ καταποντισμοῦ· πίστεως εἰς τὴν πρόθυμον θέλησίν του ὅτι θὰ τὸν ἐρύλαττεν ἀπὸ καταδύθισης καὶ τελείως ἐμπιστοσύνης εἰς τὸν Χριστόν, δευτέρως διὰ καταπηδήσεως ἀπὸ τοῦ πλοίου εἰς τὴν θάλασσαν ἐπὶ τῷ λόγῳ αὐτοῦ «Ἐλθέ». Ἐὰν λοιπὸν θέλωμεν νὰ ζώμεν τὴν ἁγίαν ζωὴν, ἀπολαμβάνοντες τὴν διηνεκήν εἰρήνην τῆς, τὴν ἀδιάκοπον ἱερὰν χαρὰν τῆς καὶ τὴν νικηφόρον δυνάμιν τῆς, ἡ ἐξάρτησις ἡμῶν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐναρξιν καὶ ὡς πρὸς τὴν ἐξακολούθησιν αὐτῆς πρέπει νὰ εἶναι ἐκ τοῦ Χριστοῦ, καὶ μόνον ἐκ τοῦ Χριστοῦ. Ἐὰν θέλωμεν νὰ περιπατῶμεν ἐπὶ τὰ ὕδατα, πρέπει νὰ ἐξέλθωμεν ἐκ τοῦ πλοιαρίου, πρέπει νὰ περὶ ἡμῶν εἰς τὰ κύματα ἐπὶ τῇ προσκλήσει τοῦ Ἰησοῦ, πεποιθότες ὅτι: θέλωμεν εὕρεϊ τὸ ὕδωρ στερεὸν ὡς τὸν δρόμον. Ἐὰν οὕτω θὰ ἐξαρτηθῶμεν, θέλωμεν περιπατεῖν νικηφόροι ἐν ἀδικόπῳ κοινωνίᾳ μετὰ τοῦ Σωτῆρος, μέχρις οὗ φθάσωμεν εἰς τὴν οὐράνιον ἡμῶν πατρίδα.

(Ἀκολουθεῖ).

ΔΙΑΛΕΞΙΣ

Η ΘΗΡΑΠΕΥΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ ΠΑΡ' ΗΜΙΝ

(*)

ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

Ἡ ἑκκλησία δὲν δύναται δεδαίως ν' ἀγνοήσῃ τὴν θρησκευτικὴν τοῦ σχολείου ἐκπαίδευσιν, οὕτε τὴν σημασίαν, τὴν ὁποίαν θὰ ἔχῃ μὲν καλῶς ἐννοουμένη καὶ αποτελεσματικὴ οἰκογενειακὴ θρησκευτικὴ

(*) Συνέχεια ἀπὸ τοῦ φύλλου 34-35.

μόνον κατὰ τὴν ὥραν τῆς τελέσεως τῆς θείας λειτουργίας. Ἠκούσθη καὶ ἡ γνώμη ὅτι εἶνε «φραγκικόν» τὸ νὰ ψάλληται ἡ θεία λειτουργία ἀπὸ παιδικὸν τετράφωνον χορὸν—καίτοι ἐτελείτο εἰδικῶς χάριν τῶν παιδῶν καὶ εἰς ὅλην τὴν πρωτεύουσάν ἔχει ἡδὴ ἐπικρατήσῃ ἐν τοῖς ναοῖς ἡ τετράφωνος χοροδία. Αναφέρονται τὰ ὀλίγα ταῦτα ἐκ τῶν πολλῶν παραδείγματα, διὰ νὰ καταδειχθῇ ἐκ τῶν πραγμάτων αὐτῶν τὸ πόσον ὀλίγον ἔχουσι παρ' ἡμῖν ἀσχοληθῇ εἰς τὰ ζητήματα ταῦτα.

Ἄλλ' εἶναι προφανὲς ἀδύνατον νὰ κρατηθῇ ὁρθος καὶ ἀκίνητος ὁ μικρὸς μαθητὴς ἐπὶ 2 καὶ 3 ὥρας, χωρὶς νὰ μετέξῃ ὁ ἴδιος εἰς τὴν τελουμένην περὶ αὐτὸν κίνησιν, καὶ νὰ προσέξῃ, νὰ ἐνθουσιασθῇ, νὰ κατανοήῃ, νὰ προσεχηθῇ, νὰ αἰσθανθῇ ἀγάπην πρὸς τὴν θείαν λατρείαν, νὰ ἀνοίξῃ τὴν ψυχὴν τοῦ διὰ νὰ υποδεχθῇ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ. Καὶ ὅχι μόνον τοῦτο, ἀλλ' ἀποτελεῖ σκληρότητα καὶ τι πλέον ἐκ μέρους μας ἢ ἀξιώσις ὅπως υποβληθῇ εἰς τοιοῦτο σωματικὸν καὶ ψυχικὸν μαρτύριον ὁ τρυφερότατος ὁργανισμὸς τοῦ κατηχομένου μας καὶ θὰ εἶναι, τοῦλάχιστον, ἄγνοια τῶν πραγμάτων ἀπὸ μέρους μας ἐὰν δὲν θὰ περιμένωμεν ἀναγκαίαν καὶ φυσικὴν τὴν ἀπὸ μέρους τοῦ ὁργανισμοῦ τούτου κατὰ τῆς ἀξιώσεως μας ἀντιδράσιν.

Ἰδοὺ διατ' ἡ πρωτοβουλία τῆς Χριστ. Ἀδελφ. τῶν Νέων, ἡ ἐγκριθεῖσα ἀπὸ τοῦ Μικροπαιδείας Ἀρχιεπισκόπου, ὅπως τελώνται ἰδιαίτερος αἱ ἐρεαὶ ἀκολουθίαις χάριν τῶν παιδῶν, καὶ σκοπιμότηρα ἀπὸ πάσης ἀπόψεως εἶναι καὶ περισσοτέρως διὰ τοῦτο ἔπρεπε ν' ἀξιώσῃ προσοχῆς καὶ πρότυπον εὐρυτέρου μελήτεως ἔπρεπε νὰ γίνῃ, ἵνα νὰ ἰδιαίτερον, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον προοριζόμενον, διὰ τῶν ἀναγκαίων καθισμάτων ἐφοδιασμένον, θὰ ἐτελείτο ὁλοῦς διόλου χάριν τῶν παιδῶν ἡ θεία λειτουργία καὶ αἱ λοιπαὶ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀκολουθίαι. Ὁ χρόνος τῆς διαρκείας τῶν ἀκολουθιῶν τούτων θὰ ἦτο περιωρισμένος, ἀνάλογος πρὸς τὴν ἀντοχὴν τῶν ὁργανισμῶν τῶν παιδῶν, χάριν τῶν ὁποίων θὰ ἐτελοῦντο. Ἡ μουσικὴ θὰ ἦτο ἀνάλογος, ἱκανὴ νὰ προσελκύσῃ τὴν προσοχὴν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν παιδῶν καὶ κατάλληλος διὰ νὰ τέρψῃ πραγματικῶς καὶ νὰ διαγείρῃ τὰ ὑψηλότερα συναισθήματα τῶν νεαρῶν ἐκκλησιαζομένων. Τῆς ὁλῆς λατρείας θὰ μετείχον αὐτοὶ οὗτοι οἱ ἐκκλησιαζόμενοι, εἴτε ἐκ περιτροπῆς ψάλλοντες τὰ ἱερὰ ἄσματα κατὰ χορούς, εἴτε συμφάλλοντες ὅλοι ὅμοι, εἴτε ὑποψάλλοντες, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας, αὐτοὶ δοηθῶντες τὸν ἱερέα καὶ τοὺς νεοκόρους, αὐτοὶ παρασκευάζοντες τὰ ἀναγκαῖα διὰ τὴν τέλεσιν τῶν ἀκολουθιῶν, αὐτοὶ δικηνομοῦντες τὸν ναὸν τῶν, αὐτοὶ ἔχοντες τὴν ἐπιτήρησιν τῆς κατὰ τὴν θείαν λατρείαν πλήρους τάξεως ἐν τῷ ναῷ. Θὰ ἦτο δυνατόν νὰ ἐροῖται ὅτι ἰδιαίτερον ἐγκολπίων περιεχόντων τὰ ἀπαρχίτητα διὰ τὴν παρακολούθησιν τῶν ἐν τῷ ναῷ τελουμένων μετὰ τῆς σχετικῆς στοιχειώδους ἐρμηνείας καὶ οὕτω νὰ δύνανται εἰς πᾶσαν στιγμὴν νὰ ἀντιληφθῶσι τὴν ἱερότητα τῶν τελουμένων καὶ πρὸ πάντων νὰ ἔχωσι πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν εἰς τὴν γινομένην ἱεροτελεστείαν, ὅπερ διευκολύνεται κατὰ πολὺ διὰ τῆς χρησιμοποίησεως εὐχρήστου διδιδίου, ὅπως συνήθως συμβαίνει κατὰ τὰς ἀκολουθίας τῆς

Μεγάλης Ἑβδομάδος. Τὸ κήρυγμα, τέλος, στοιχεῖον ἀναπόσπαστον τῆς δημοσίας θείας λατρείας, θὰ ἦτο ἐντελὲς προσηρμοσμένον πρὸς τὰς ἀνάγκας τῆς παιδικῆς ψυχῆς, θίγον αὐτὰ τὰ προβλήματα τῆς παιδικῆς ζωῆς, ὑπεγείρον θαυμάσιον τὸν πόθον πρὸς ἱψηλότερα ἰδεώδη, ἐμφανίζον τὸν Χριστιανισμὸν ὡς θρησκείαν θυμαμένην ν' ἀπασχολήσῃ καὶ τὴν τρυφεράν ἡλικίαν, ὁποδεικνύον τὰ θέληματα τὰ ὁποῖα δύναται ἡ παιδικὴ ψυχὴ ν' ἀνακαλύψῃ εἰς τὴν ὁρθόδοξον λατρείαν καὶ εἰς τὴν χριστιανικὴν ζωὴν καί, ἐπὶ πᾶσιν, ἀπευθυνόμενον εἰδικῶς καὶ μόνον εἰς τὴν παιδικὴν ψυχὴν μετὰ τὴν γλώσσαν, τὴν ὁποίαν δύναται ὁ παιδικὸς νοῦς νὰ ἐννοήσῃ.

Βεβαίως δὲν θὰ ἦτο δυνατόν εὐθὺς καὶ διὰ μιᾶς νὰ δημιουργηθῶσι τόσα κέντρα παιδικῆς λατρείας ὅσα καὶ ἀπαιτοῦσιν αἱ ἀνάγκαι τῆς πρωτεύουσας καὶ αἱ χιλιάδες τῶν ξένων πρὸς τὴν θείαν λατρείαν παιδῶν καὶ ἐφήδων, οὔτε θὰ ἦτο δυνατόν εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ γενικευθῇ τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ προκλήσῃ τὸ ἐνδιαφέρον αὐτῶν τούτων τῶν ἐχόντων μὲν ἀνάγκην, μὴ ἐχόντων ὅμως τὴν συνειδησιν τῆς ἀνάγκης τῆς λατρείας παιδῶν καὶ ἐφήδων. Θὰ ἔπρεπε τὸ πρᾶγμα ν' ἀπασχολήσῃ σοβαρώτερον τόσον τοὺς ἐφημερίους τῶν διαφόρων ἐνοριῶν, ὅσον καὶ τοὺς γονεῖς καὶ διδασκάλους, τῶν ὁποίων ἐπιδίδεται ἡ ἐν προκειμένῳ συνεργασία. Ἀλλὰ δύναται ὁ Θεομὸς ν' ἀποτελέσῃ καὶ ἰδίον κεφάλαιον τῶν παρ' ἡμῖν κατηχητικῶν σχολείων, διότι αὐτὸς κυρίως θὰ δυνήθῃ νὰ βοηθήσῃ τὴν ὅλην θρησκευτικὴν καὶ ἠθικὴν μόρφωσιν, τῆς ὁποίας τὴν ἐπιστέγασιν εἶνε πολὺ ἐπισηφάλες ν' ἀναμένωμεν, χωρὶς ἰδιαίτερον προσπάθειαν προσαρμογῆς τοῦ τύπου τῆς θείας λατρείας πρὸς τὰς πραγματικὰς ἀνάγκας τῆς παιδικῆς ψυχῆς.

Μόνον μετὰ τοιοῦτον τύπον παιδικῆς δημοσίας λατρείας ὡς ὁρίσιν δύναται νὰ ἔχῃ ἀποτέλεσμα καὶ τῆς καθ' ἡμέραν σχολικῆς προσευχῆς ὁ Θεομὸς καὶ τῶν ἐκκλησιαστικῶν τροπαρίων ἢ ἀποστίλθους καὶ ἡ ἐρμηνεία. Τὸ ἀρχιεπισκοπικὸν παρεκκλήσιον τοῦ Ἀγίου Ἀνδρέου κατεβλήθη φροντίς, ἀπὸ διετίας περὶ τοῦ, νὰ καταστή τὸ πρότυπον κέντρον τοιαύτης λατρείας παιδικῆς. Δυστυχῶς μᾶς ἔλειψεν ἡ συνεργασία γονέων καὶ διδασκάλων, καὶ, πρὸ παντός, δὲν ἔλειψεν ἡ ἀπὸ μέρους κύκλων τινῶν παρεξήγησις τοῦ πράγματος καὶ ἡ ἀπὸ μέρους ἄλλων διὰ τῆς ἀδιαφορίας ἐξάντλησις καὶ τῶν ὀλίγων δυνάμεων, αἵτινες ἠδύναντο πρὸς τοῦτο νὰ διατεθῶσιν. Ἐλπίζομεν προσεχῶς νὰ καταστή δυνάμει τοῦ πειράματος ἡ ἐπανάληψις, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἀρκεῖ μόνον ἡ καλὴ διάθεσις καὶ ἡ πίστις τῶν ὁργανισμῶν.

Ἀναποσπαστῶς συνδεδεμένον πρὸς τὴν θείαν λατρείαν εἶνε τὸ ζήτημα τοῦ καταλλήλου διὰ τὴν παιδικὴν ψυχὴν κηρύγματος τοῦ θείου λόγου. Διότι εἶνε ἀνανέηρον ὅτι τὸ διὰ τοὺς ἐνήλικας προοριζόμενον κήρυγμα οὐδὲν ἀποτέλεσμα δύναται νὰ ἔχῃ διὰ τὴν παιδικὴν ψυχὴν.

Ἐὰν σκοπὸς τοῦ Κηρύγματος εἶναι νὰ διδάξῃ καὶ νὰ κινήσῃ συγχρόνως εἰς ἔμπρακτον τῶν διδασκόμενων ἐφαρμογὴν, αὐτονόητον εἶναι ὅτι καὶ τὰ διδάγματα πρέπει νὰ εἶνε ἀνάλογα πρὸς τὰς παραστάσεις τοῦ ἀκροατηρίου καὶ ἡ πρὸς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν παρακλήσεως δεόν νὰ ἴδῃ πραγματικῶς τὰς εὐαισθητοτέρας χορδὰς τῶν καρδιῶν τῶν ἀκροωμένων

Οὐδὲ δύναται νὰ ἰσχύσῃ ἡ περὶ ἱερᾶς διαισθήσεως καὶ θαυματουργικῆς, τρόπον τινά, ἐπιδράσεως τοῦ θείου λόγου θεωρίᾳ, ὅταν παρὰ τοῦ ἱεροκήρυκος δὲν καταβληθῇ ἡ ἀπαιτούμενη προσπάθεια, τῆς ὁποίας ἡ περὶ αὐτῆς θὰ ἐσήμαινεν ἀμέλειαν πρὸς τὸ ἔργον τῆς σωτηρίας τῶν ἀκροατῶν. "Ἄλλως τε αὐτὸς ὁ Κύριος διάφορον ἐκάστοτε μετεχειρίσθη τρόπον διδασκαλίας ἀνάλογον πρὸς τὰς ψυχικὰς ἀνάγκας καὶ τὴν δικονομικὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὁ ἑτοιμος λόγος, τὸν ὁποῖον ὁ ἱεροκήρυξ συντάσσῃ ποτε εἰς τὸ σπουδαστήριόν του καὶ ἀπεστέλλῃ καὶ ἀπηγγεῖλεν ὅπως ἔγραψεν, ἀνεξαρτήτως τοῦ ἀκροατηρίου, τὸ ὁποῖον συνήντα ἐνώπιόν του, παρέκίνει πολλοὺς ἀκροατὰς νὰ ἐρωτῶσιν εἰς τὸ τέλος «περὶ τίνος ὠμίλησεν ὁ ἱεροκήρυξ» καὶ ἄλλους νὰ παρεξηγῶσιν ἐνίοτε τὰ λεγόμενα, ἄλλους δὲ νὰ ἐκλαμβάνωσι τὴν ἀκρόασιν τοῦ κηρύγματος ὡς ἀπλοὺν τυπικὸν θρησκευτικὸν καθήκον, Ἐνθυμούμεθα δὲ ὅτι πολλάκις παρηκολούθησαμεν κηρύγματα τοιαῦτα, κατὰ τὴν παιδικὴν μὲς ἡλικίαν, ἀπὸ τῶν ὁποίων οὐδὲν ἀπολύτως εἴχομεν ἀντιληφθῇ. Πῶς θὰ εἴχομεν λοιπὸν τὴν ἀξίωσιν νὰ ὑποστῇ τὴν ἀπὸ τοῦ θείου κηρύγματος ἐπίδρασιν ἡ παιδικὴ ψυχὴ ἡ διευθυνομένη ὑπὸ ὅλων ἰδικῶν νόμων καὶ ἔχουσα ὅλους διαφόρους ἀνάγκας καὶ παραστάσεις; Ὅ,τι διὰ τὴν καθόλου δημοσίαν λατρείαν ἐδέχθημεν ὡς ἰσχυρόν, τοῦτο ἀναντιρρῆτως ἐν πολλῇ μείζονι βαθμῇ ἰσχύει διὰ τὸ κήρυγμα τοῦ θείου λόγου τὸ ἀπευθυνόμενον πρὸς τοὺς ἐνήλικας, τὸ μηδὲν δυνάμενον νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ παιδός, ὁ ὁποῖος ἔχει ἄλλα διαφέροντα, ἄλλου εἶδους πειρασμούς, ἄλλους ἀγῶνας, ἄλλα ὄνειρα, ἄλλον κύκλον ζωῆς.

Καὶ οὐδεὶς μὲν ἴσως σήμερον ὑπάρχει παρ' ἡμῖν ὁ ἀρνούμενος τὴν σκοπιμότητα μιᾶς τῆς αὐτῆς ἐνεργείας, δὲν βλέπομεν ὅμως, δυστυχῶς, πολλοὺς τοὺς ἐφαρμόζοντας τὸ σύστημα, τὸ ὁποῖον θὰ δύναται καὶ προσελθῇ καὶ οἰκίαν νὰ καταστήσῃ διὰ τοῦ ἀναλόγου κηρύγματος τὴν θείαν λατρείαν πρὸς τὴν παιδικὴν καὶ τὴν νεανικὴν ψυχὴν, καὶ εἰς θετικὰ ἀποτελέσματα ζωῆς χριστιανικῆς πίστεως νὰ ὁδηγήσῃ ψυχὰς ὑπὲρ πάντα δυναμένους νὰ ἐνθουσιασθῶσι καὶ νὰ ἐγκολπωθῶσι καὶ νὰ ζήσωσι κατὰ τὸν ἰδικόν των τρόπον τὰς χριστιανικὰς ἀρχάς.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΑ ΤΡΑΓΩΔΙΑ ΤΟΥ 19ου ΑΙΩΝΟΣ

Η ΚΑΛΥΒΗ ΤΟΥ ΘΩΜΑ

(*)

ὑπὸ Ἑρριέττας Στόδης

Ἐνῶ ἡ καλύβη τοῦ Θωμᾶ μεταβάλλεται εἰς ἐκκλησίαν, ὁ κύριός του ὑπογράφει τὸ πωλητήριον συμβόλαιον εἰς τὸν ἀνθρωποκάπηλον Ἀλεῖν.

Ὁ Σελδὴς πιεζόμενος ἀπὸ τὴν σύζυγόν του ὁμολογεῖ ὅτι ἐπώλησε τὸν καλὸν καὶ πιστὸν δοῦλον γέροντα Θωμᾶν καὶ τὸ μόνον τέκνον τῆς πτωχῆς Ἑλένης.

—Ναί ! τὴν περασμένην ἑβδομάδα ἔφυγεν ὁ πατήρ τοῦ ἐνός καὶ ὅλοι εὐρέθησαν κάτω εἰς τὸ μέσον τῆς φαλμωδίας ! Θυμᾶσαι ;

Ἐνῶ ἐγένετο ὁ μεταξὺ Πέτρου καὶ Μωυσεῶς ἐμβριθῆς οὗτος διάλογος, δύο ἀάδοι κανοὶ μετεκλίσθησαν ἐντὸς τῆς καλύβης καὶ ὑπεστηλώθησαν μετ' αὐτοὺς πανταχόθεν ἐπ' αὐτῶν ἐτέθησαν σάνιδες προσηνέχθησαν δὲ καὶ καθέδραι τινὲς χωμαί.

—Ὁ κ. Γεώργιος εἶνε τόσο καλὸς ἀναγνώστης, ὥστε εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ μείνῃ νὰ μᾶς ἀναγνώσῃ, εἴπεν ἡ Χλόη.

—Ὁ Γεώργιος συγκατένευσε μετὰ χαρᾶς τὰ παιδιὰ εἶνε πάντοτε πρόθυμα νὰ πράξωσι πᾶν ὅ,τι δίδει εἰς αὐτὰ τινὰ ἐπισημότητα.

Τὸ δωμάκιον ἐπληρώθη μετ' ὀλίγον ἐξ ὁμίλουπανταδαποῦ περιλαμβάνοντος ὅλην τὴν κλίμακα τῶν ἡλικιών, ἀπὸ τῆς πολιᾶς κεφαλῆς τοῦ ὀγδοηκονταετοῦς Πατριάρχου μέχρι τοῦ μεираκίου καὶ τῆς δεκαπενταετιδος κόρης. Καὶ πρῶτον μὲν ἀντήλλαξαν διαφόρους ἐρωτήσεις ἀθῶας πολυπραγμοσύνης πῶς ἡ θεία Σελὴ ἀπέκτησε τὸ νέον ἐρυθρὸν μαντήλιόν της, ὅτι ἡ κυρὰ ἐχάρισεν εἰς τὴν Λίζαν τὴν βαμδακερὴν ἐσθῆτά της μετὰ τὰ ποικίλα, ὅτι ὁ αὐθέντης μέλλει νὰ ἀγοράσῃ ἕκτον ξανθόν, νέον καύχημα καὶ ἀγλάισμα τῆς οἰκίας. Τινὲς τῶν πιστῶν ἐδοῦλεον εἰς κτήσεις γειτονικάς, καὶ εἶχον τὴν ἄδειαν νὰ συνεκκλησιάζωνται

(*) Συνέχεια ἐκ τοῦ 58—59 φύλλου

οἱ φίλοι συνδρομηταὶ μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι ἡ ἔκδοσις τῆς «Νέας Ζωῆς» δὲν ἀποτελεῖ κερδοσκοπικὴν ἐπιχείρησιν, ἃς καταβάλωσι προθύμως καὶ εὐχαρίστως τὴν μικρὰν συνδρομὴν των εἰς τοὺς ταχυδρομικοὺς διανομεῖς παρουσιάζοντας τὴν σχετικὴν ἀπόδειξιν.

εἰς τοῦ Θωμᾶ. Ἐπερον λοιπὸν καὶ οὗτοι τὸ μέρος των εἰς τὸν κοινὸν τῆς ἀργολογίας ἔρανον διηγούμενοι ἕκαστος ὅσα ἔγειναν καὶ ὅσα ἐρρέθησαν εἰς τὰς οἰκίας τῶν κυρίων των.

Τέλος πάντων ἐδλεπες καὶ ἐδῶ τὴν αὐτὴν ἐλευθέραν ἀδελεσχίαν ἣτις ἐπικρατεῖ εἰς τὰς διατριβὰς τῆς ὑψηλοτέρας κοινωνίας.

Ἀλλὰ μετ' οὐ πολὺ ἤρχισαν τὰ ἄσματα μὲ προφανῆ τῆς δημηγύρεως ὅλης εὐχαρίστησιν τὸ ἐπὶ ῥριν τῶν φθόγγων δὲν κατέστρεφεν ὀλοτελῶς τὴν χάριν τῶν φύσει ὡραίων ἐκείνων φωνῶν μελπουσῶν μέλη ἀγρίας καὶ διαπύρου μουσικῆς. Τὰ δὲ ἀδόμενα ἦσαν ἢ ὕμνοι ἐκ τῶν κοινῶς γνωστῶν καὶ φαλλομένων συνήθως εἰς τοὺς ναοὺς, ἢ συνθέματα τῶν περιπλανωμένων ἱεραποστόλων, φέροντα χαρακτηριστικὸν ἑκκλῶν καὶ ἐνθουσιώδη.

Ἐνὸς τῶν ψαλμῶν τούτων τὸ χορικὸν ᾄδετο μάλιστα μετὰ πολλῆς χάριτος καὶ κατανύξεως :

Εἰς τῆς μάχης τὸ πεδῖον ἄς τρέξω ! ἄς πέσω !

Εἰς τῆς μάχης τὸ πεδῖον ἄς τρέξω ! ἄς πέσω !

Δόξα τῇ ψυχῇ μου δόξα !

Καὶ ἡ ἐξῆς προσφιλὴς ἐπὶ φῶς ἐψάλη πολλάκις,

Ναί, πορεύομαι εἰς δόξαν ἔπεισθέ μοι ! οὐρανόθεν

Ἀγγελος καλεῖται νεύων καὶ κελεύων μοι θαρσεῖν

Τὸ αἰδῖον φῶς βλέπω καὶ τὴν πόλιν τὴν χρυσοῇν.

Ἦσαν τινες οἱ ἀδιακόπως μνημονεύοντες τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἰορδάνου, τῶν πεδίων τῆς Χαναάν καὶ τῆς Χαναάν καὶ τῆς νέας Ἱερουσαλήμ. Ἡ γοργὴ καὶ εὐερέσθιστος φαντασία τῶν αἰθιόπων προσέεται ἐκείνους μάλιστα τοὺς ὕμνους ὅσοι παρέχουσι ζωηρὰς εἰκόνας. Συγχρόνως δὲ ἐν ῥῆσιν ἐψαλλον, οἱ μὲν αὐτῶν ἐγέλων, οἱ δ' ἔκλαιον, ἐνίοι ἐκρύπτουν τὰς παλάμας ἢ ἐθλιβον ἀλλήλων τὰς χεῖρας.

Τὰ ἄσματα διημείδοντο μὲ διαφόρους παρακαλεῖσεις πρὸς ἀρετὴν καὶ παραδείγματα ἀγαθῶν πράξεων. Καὶ τις γραῖα πολιόθριξ, ἣτις διὰ γήρας δὲν εἰργάζετο πλέον, ἀλλ' ἐτιμᾶτο παρά πάντων ὡς ἡ ζωστικὴ ἱστορία τῶν παρελθόντων χρόνων, ἀνέστη καὶ στηρικθεῖσα ἐπὶ τῆς βακτηρίας, εἶπε :

—Εὐγε σὰς ! τέκνα μου, εὐγε σὰς ! Πόσον χαίρομαι ὅπου σὰς βλέπω καὶ σὰς ἀκούω καὶ αὐτὴν ἀκόμα τὴν φορὴν... δὲν εἰξεύρω πότε θὰ ὑπάγω εἰς τὴν δόξαν... ἀλλ' εἶμαι ἐτοιμὴ, τέκνα μου, ἐτοίμασα τὰ πράγματά μου, ἐφόρεσα τὸν πλόν μου καὶ ἄλλο δὲν προσμένω εἰμὴ τὴν ἀμαξίαν νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ μ' ἐπάρῃ εἰς τὴν αἰώνιον κατοικίαν μου. Μοῦ φαίνεται τὴν νύκτα ὅτι ἀκούω τοὺς τροχοὺς καὶ βλέπω κατὰ τὴν θύραν.

Ναί, καὶ τώρα, τέκνα μου νὰ εἰσθε καὶ σεῖς ἐτοιμαί, σὰς τὸ λέγω εἰς ὅλους σὰς !

Καὶ πλήξασα τὴν γῆν διὰ τῆς βακτηρίας, :

—Μέγα πρᾶγμα, ἐπρόσθεσε, μέγα εἶναι ἡ δόξα αὐτῇ, τέκνα μου, καὶ ὅμως σεῖς δὲν κάμνετε τίποτε νὰ τὴν ἀπολαύσετε. Παράδοξον τῇ ἀληθείᾳ !

Ἡ γραῖα ἐκάθισεν ὡς ἐν ἐκτάσει, τὰ δάκρυά της ἔρρεον κρουνητόν, πᾶσα δὲ ἡ ὁμόγυρις ἐπεφώνει :

Ὡ Χαναάν, γῆ Χαναάν,

Πρὸς σὲ πάντες θὰ ἔλθωμεν ὦ γῆ Χαναάν !

Ὁ Θωμᾶς ὡς πρὸς τὰ ἀφορῶντα τὴν Θρησκείαν ἐθεωρεῖτο παρά πάντων τῶν μαύρων τῆς περιχώρου ὡς τις ἀρχαῖος πατριάρχης. Τὸ ἡθικὸν ἐπεκρύνει εἰς τὸν χαρακτηριστὸν του, εἶχε δ' ἐνταυτῷ καὶ φρόνημα καὶ περίνειαν εὐρυτέραν ἢ ὅση ἀπαντᾷ συνήθως εἰς τοὺς ὁμοίους του, ὅθεν οἱ λοιποὶ ἐτίμων μεγάλως καὶ ἐσέβοντο αὐτόν, ὡς διδάσκαλον καὶ ἱερέα των. Αἱ ἀφελεῖς, ἐγκάρδιοι καὶ εἰλικρινεῖς διδασκαί του ἡδύναντο νὰ φανῶσι ψυχωφελεῖς καὶ εἰς ἄτομα ὑψηλοτέρως ἀνατροφῆς, ἀλλὰ πρὸ πάντων εἰς τὴν προσευχὴν εὐδοκίμει. Ἀμίμητος ὑπῆρχεν ἡ χαριστοτάτη ἀπλότης καὶ ἀνυπόκριτος ἐνθουσιασμός τῆς προσευχῆς ἐκείνης, ἣν ἐπλούτιζεν ἡ γραφικὴ γλῶσσά, οἰκεία γενομένη τῇ Θωμᾶ, καὶ κατεκίπτευσεν ἐκ τῶν χελέων του αὐθορμήτως γωρὶς σχεδὸν νὰ τὸ θέλῃ. Προσεύχεται σωστά, ἔλεγεν ἀφελῶς εἰς γηραλός Αἰθίοψ καὶ ἡ προσευχὴ του ἐπενήργει πάντοτε τοιοῦτο τρόπος ἐπὶ τῆς δημηγύρεως ὥστε πολλάκις ἐκινδύνευε νὰ συμπνιγῇ ἀπ' τὰς ἀπείρους ἀντιφωνήσεις καὶ τὰ Ἀμήν ! τῶν περιεστώτων !

Καθ' ὃν χρόνον συνέβαινον ταῦτα εἰς τὴν κκλύβην τοῦ δεύλου, σκηνὴ ἄλλη διαφορωτάτη διεδραματίζετο εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ κυρίου του.

Ἐντὸς τοῦ ἐστιατορίου πλησίον Τραπεζίης μὲ χαρτίον καὶ πάντα τὰ εἰς γραφὴν χρήσιμα ἐκάθητο ὁ ἀνθρωποκάπηλος Ἀλεῦς, ὁ κ. Σελδῆς, ὅστις ἐνησχολεῖτο μετρῶν δέσμες γραμματίων, ἔπειτα τὰ ἐδωσεν εἰς τὸν Ἀλεῦν νὰ τὰ μετρήσῃ καὶ αὐτός.

—Ἦδη δὲν λείπεται ἄλλο, εἶπε εἰς τὸν κ. Σελδῆν, εἰμὴ νὰ υπογράψετε.

Ὁ κ. Σελδῆς ἔλαβε τὸ πωλητήριον συμβόλαιον καὶ ὑπέγραψε μετὰ βίας ὡς ἄνθρωπος σπεύδων νὰ δώσῃ πέρας εἰς ὑπόθεσιν πολὺ ὀχληράν. Ἀκολούθως

Γ ΓΡΑΦΗΤΕ

ΣΥΝ ΡΟΜΗΤΑΙ

Καὶ συστήνεται πάντοτε εἰς τοὺς φίλους σας τὸ περιοδικὸν

« ΝΕΑ ΖΩΗ »

ἔδωσεν εἰς τὸν ἔμπορον τὸ ἔγγραφο καὶ χρήματα. Ὁ Ἀλεὺς ἐξαγωγὴν τότε ἐκ παλαιοῦ θυλακίου τὸ ὁμολογὸν καὶ θεωρήσας αὐτὸ ἐπὶ μικρόν, τὸ ἐνεχείρισε τῷ κ. Σελοῦ, ὅστις τὸ ἔλαβεν ἢ μάλλον τὸ ἤρπασε μετὰ προδότηλου σπουδῆς.

— Ἰδοὺ τέλος πάντων ἐτελειώσαμεν, εἶπεν ὁ Ἀλεὺς, ἐγειρόμενος.

— Ναί ! ἐτελειώσαμεν ! ἀπήντησεν ὁ κ. Σελοῦ καὶ στενάζας ἐκ θαθέων ἐπανελάβε πάλιν, ἐτελειώσαμεν !

— Ἀλλὰ δὲν φαίνοσθε, βλέπω, τόσον πολὺ εὐχαριστημένος περετρήσεν ὁ ἔμπορος.

— Ἀλεὺ, ἀπεκρίθη ὁ κ. Σελοῦ, ἐλπίζω δὲν θέλεις λησμονήσῃς τὴν ὑπόσχεσίν σου μ' ἔδωσες λόγον τιμῆς ὅτι δὲν θὰ πωλήσῃς τὸν Θωμᾶν πρὶν πληροφορηθῆς εἰς ποίας χεῖρας θὰ ὑπάγῃ.

— Τί λόγος ! αὐτὸ τοῦτο, ὅπερ ἐπράξατε καὶ ἡ εὐγενία σας.

— Δὲν σὲ λυνθάνει ἡ ἀνάγκη, ἤτις μὲ ἰοῦτο μ' ἐδίξιμε.

— Ἀλλ' ἡ αὐτὴ ἀνάγκη ἐνδέχεται νὰ διάσῃ κ' ἐμέ, εἶπεν ὁ Ἀλεὺς. Μολταῦτα θὰ προσπαθῇσω εἶναι δυνατόν, νὰ τοποθετήσω καλῶς τὸν Θωμᾶν. Ὁ σὸν δι' ἐμὲ δὲν ἔχετε φόβον μήπως τὸν κακομεταχειρισθῶ ; εὐχαριστῶ τὸν Θεόν, ὅτι δὲν μ' ἐπλάσεν ἀπάνθρωπον !

Ἀλλ' ὁ ἔμπορος εἶχεν ἐκ πρώτης ἀφειρηρίας ἐξηγηθῇ τόσον σαφῶς ὅποιαν ἐννοίαν εἶχε τῆς φιλανθρωπίας, ὥστε οἱ διςχυρισμοὶ τοῦ πολλὰ ὀλίγον καθησυχάσασαν τοὺς φόβους τοῦ κ. Σελοῦ. Ἐπειδὴ ὅμως εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις δὲν ἠδύνατο ν' ἀπαντήσῃ πλεονέτερόν τι, ἀφῆκε τὸν ἔμπορον ν' ἀπέλθῃ χωρὶς ἄλλην κεραιτήρησιν καὶ αὐτὸς ἤναψεν ἐν σιγᾷ νὰ διασκεδάσῃ τὴν μελαγχολίαν του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε΄.

ΑΙΣΘΗΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΜΨΥΧΩΝ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ ΟΤΑΝ ΠΡΟΚΗΤΑΙ ΝΑ ΜΕΤΑΒΑΛΩΣΙ ΚΥΡΙΟΝ

Ὁ κ. καὶ ἡ κ. Σελοῦ εἶχον ἤδη μεταβῇ εἰς τὸν κοιτῶνάν των· καὶ ὁ μὲν κ. Σελοῦς ἀνακλιμένος ἐπὶ θρονίου ἀναπαυτικοῦ ἀνεγίνωσκεν ἐπιστολὰς κομισθείσας διὰ τοῦ ταχυδρόμου τῆς δεξιᾶς. Ἡ δὲ γυνὴ ἱσταμένη ἐνώπιον τοῦ κατόπτρου ἐξετύλισσε τοὺς στρούχους καὶ διέλυε τὰς πλεξίδας τῆς κόμης της, ἔργον κομψὸν τῆς Ἑλίζας. Ἡ κ. Σελοῦ ἰδοῦσα, ὅτε ἐπέστρεφεν ἐκ τῆς συναναστροφῆς, τὴν ψυχρότητα καὶ τὸ παράφορον ὄμμα τῆς Ἑλίζας, ἀπήλλαξαν αὐ-

τὴν τῆς ὑπηρεσίας κατὰ τὴν ἐσπέραν ταύτην. Ἀλλ' ἡ παροῦσα κομμωτικὴ ἐργασία ὑπέμνησεν αὐτῇ τὸν μετ' ἐκείνης διάλογον ὅθεν στραφεῖσα πρὸς τὸν σύζυγόν της εἶπε μὲ φαινομένην ἀδιαφορίαν :

— Ἀληθινά, Ἀρθούρε, τίς ἦτον ὁ ἀνάγωγος ἐκείνος ἄνθρωπος, ὅστις ἐκάθισε σήμερον εἰς τὸ τραπέζι μας ;

— Ἀλεὺς, ὀνομάζεται, ἀπεκρίθη ὁ κ. Σελοῦ καὶ ἐστήλωσε τὰ ὄμματα ἐπὶ τῆς ἀνὰ χεῖρας ἐπιστολῆς.

— Ποίος εἶν' αὐτός ; ὁ Ἀλεὺς, καὶ τί ζητεῖ ἐδῶ, παρακαλῶ ;

— Κύριε ἐλέησον ! ἐσχάτως ὅταν ἐπῆγα εἰς τοὺς Νκασαίους μ' εὕτυχαν ὑποθέσεις τινὲς μεγάλου.

— Πᾶ ! καὶ μὲ τοῦτο ἐνόμισεν ὅτι ἔχει δικαίωμα νὰ ἔρχεται εἰς τὸν οἶκόν μας καὶ νὰ μᾶς ζητεῖ γέυματα ;

— Ὅχι δά ! ἐγὼ τὸν ἐκάλεσα μὲ συνδέουν μετ' αὐτοῦ συμφέροντα.

— Μήπως εἶνε δουλοκάπηλος ; ἠρώτησεν ἡ κ. Σελοῦ παρατηροῦσα ἀμυχανίαν τινὰ εἰς τοὺς τρόπους τοῦ συζύγου της.

— Καὶ πόθεν τὸ εὐσυμπέρανες, φιλότατή μου ; εἶπεν οὗτος ἀναδλέψας ἤδη πρὸς αὐτήν· τί ἰδεῖαι !

— Ἐχετε δίκαιον· ἀλλὰ μετὰ τὸ γεῦμα ἦλθεν ἡ Ἑλίζα καταφοβισμένη, τεταραγμένη, εἰς τὰ δάκρυα καὶ μ' εἶπεν ὅτι εἶχετε ὀμίλιαν μ' ἓνα δουλοκάπηλον, καὶ ὅτι σὰς ἔκχευε προτάσεις ν' ἀγοράσῃ τὸ παιδί της ! ὦ ! τὴν τρελλήν !

— Πῶς ! σὲ τὸ εἶπε τοῦτο ; ὑπέλαβεν ὁ κ. Σελοῦ ἀνταδῶν αὐτῇ τὴν ἐπιστολήν καὶ προσποιούμενος ὅτι ἀναγινώσκει μετὰ πλείστης προσοχῆς ἂν καὶ ἐκράτει αὐτὴν ἀνίστραμμένην.

— Ἀνάγκη νὰ τὸ μάθῃ ! ἐσκέφθη καθ' ἑαυτὸν ἡ τῶρα ἡ ἀργότερα θὰ τῇ γείνῃ τέλος πάντων γνωστόν.

— Εἶπα εἰς τὴν Ἑλίζαν, ἐπανελάβεν ἡ κ. Σελοῦ, διευθετοῦσα ἅμα τὴν κόμην, ὅτι ἦτον ἀνοησία της νὰ φοβῆται καὶ λυπῆται οὕτω, ὅτι ἡ εὐγενία σας δὲν ἔχετε δοσοληψίας μὲ τοιοῦτους ἀνθρώπους. Ἐπειτα ὅτι οὔτε τὸ κάμνετε ποτὲ νὰ πωλήσετε ὅποιονδῆποτε δουλὸν σας, μέλιστα δὲ εἰς ἄνθρωπον τοιοῦτον.

Εἰς τὸ προσέχευε : Μάτην προσπαθεῖ ἡ κ. Σελοῦ νὰ μεταπέσῃ τὸν σύζυγόν της. — Ἡ Ἑλίζα ἀποφασίζει νὰ δραπέτεύσῃ διὰ νὰ σώσῃ τὸ πωληθὲν τέκνον της.

Διαβάσετε καὶ διαδίδετε

Τὸ Δεκαπενθήμερον Περιοδικὸν
« ΝΕΑ ΖΩΗ »

ἀγωγή. Καὶ ἐδῶ ἀκριβῶς κεῖται τὸ μέγιστον τῆς ἐργασίας, εἰς τὸ νὰ δυνήθῃ ποτε τὰ καθοδηγήσῃ πραγματικῶς καὶ τὴν μὲν καὶ τὴν δὲ καὶ νὰ δίδῃ τὴν ἀπαιτουμένην κατὰ τὰς περιστάσεις κατεύθυνσιν διὰ τῶν ἐφημεριακῶν τῆς λειτουργῶν, τῶν ἐνοριακῶν τῆς ὁργανώσεων, τῆς οὐσιαστικῆς ἐποπτείας ἐπὶ τῆς θρησκευτικῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν τέκνων τοῦ λαοῦ. Ἀλλὰ εἶνε ζητήματα ταῦτα, τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ τῆς ἐν γένει θέσεως τῆς παρ' ἡμῖν Ἐκκλησίας, ζητήματα ἅτινα δεόν ν' ἀπασχολήσῃ περισσότερον τοὺς παραγνοῦντας τὸν ρόλον τῆς καὶ δημεύοντες τὴν μόνον ἐναπολείφθεισαν ἐκκλησιαστικὴν περιουσίαν. Θὰ ρίψωμεν ἀπλῶς τυχὸν δλέμμα ἐπὶ ὀρισμένων πειραματισμῶν, οἵτινες ἢ ἐστειλάσαν δυστυχῶς ἢ καὶ συνεχίζονται ἀκόμη καὶ οὕτως ἐν πάσῃ περιπτώσει, καλὸν θὰ ἦτο νὰ συστηματοποιηθῶσι καὶ νὰ συνεχισθῶσιν ἐντατικώτερον.

Τρία μέσα κυρίως ἔχει εἰς χεῖράς τῆς ἡμετέρας Ἐκκλησίας διὰ τὴν διαπαιδαγώγησιν τῶν νεωτέρων τέκνων τῆς, τὴν θεϊκὴν λατρείαν, τὸ κήρυγμα τοῦ Θεοῦ λόγου καὶ τὰ Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Τὰ μέσα ταῦτα καὶ καλῶς ἐχόντων τῶν ἐξετασθέντων ἤδη παρχόντων θὰ ἦσαν ἐπίσης ἀπαρτίτητα διὰ τὴν ὁλοκληρώσιν τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς, ἢ ὁποῖα ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δύναται νὰ γίνῃ μακρὰν τῆς Ἐκκλησίας. Ἡ παιδικὴ θὲν λατρεία δὲν δύναται ἢ ν' ἀποτελέσῃ ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ καλῶς ἐννοουμένου προγράμματος τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς. Ἀφ' οὗ εἶνε ἡδὴ γνωστὸν ὅτι θρησκευτικὴ μόρφωσις δὲν εἶνε μόνον αἱ γνώσεις αἱ θρησκευτικαὶ, ἀνάγκη νὰ τονισθῇ, εἴτε καὶ αὐταὶ αἱ ἡθικαὶ ἔξαις ἀποτελεῖσαι μόναι μόρφωσιν θρησκευτικὴν. Ἡ θρησκευτικὴ μόρφωσις, διὰ νὰ εἶνε πράγματι θρησκευτικὴ ἀνάγκη νὰ ἐμπνέται ἀπὸ τὸ ἰδιαίτερον συναίσθημα τῆς εὐσεβείας καὶ νὰ ἐμψυχοῦται ἀπὸ τῆς ἀτομικῆς πείρας, ἣν ἐκστὰς τῶν μορφωμένων δεόν ν' ἀποκτήσῃ, τῆς πείρας τῆς μετὰ τοῦ Θεοῦ προσωπικῆς ἐπαφῆς, τῆς ἐν μέσῳ αὐτῶν παρούσης τοῦ Λυτρωτοῦ. Ἡ πείρα αὕτη μόνον διὰ τῆς θείας λατρείας εἶναι δυνατόν νὰ προκληθῇ, ἐν ἣ ὑπὸ ἰδιαίτερων ὁ λατρεύων πληροῦται συναισθημάτων, ἀλλὰ καὶ θυμασίως ἐπενεργεῖ ἢ τὴν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν θεραπεύουσα χάρις τοῦ Θεοῦ. Διὰ τοῦτο ἀνέκαθεν ἡ προσευχὴ ἐθεωρήθη ἀναπόσπαστον τῆς σχολικῆς ζωῆς μέρος καὶ ἡ ἐκμάθησις ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων καὶ ψαλμῶν ποικίλλει τὸ πρόγραμμα τῶν θρησκευτικῶν μαθημάτων, οὐχὶ δὲ σπανίως κατεβλήθησαν καὶ καταβάλλονται ἔτι προσπάθειαι πρὸς ὁμαδικὸν ἐκκλησιασμὸν τῶν μαθητῶν τῶν διαφόρων σχολείων, ἰδίως κατὰ τὰς μεγάλας τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐορτάς. Ἀλλὰ ὅταν γίνεται ὁμαδικὸς ἐκκλησιασμός τῶν μαθητῶν εἰς ναοὺς πόλεων καὶ χωρίων, εἶνε οὗτοι ὑποχρεωμένοι νὰ μένωσιν ὄρθιοι

καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ἱερᾶς ἀκολουθίας ἐν μέσῳ πλήθους ἐνηλίκων, νὰ ἔχωσι διαρκῶς τὴν ἀπειλὴν τῆς τιμωρίας, ἐὰν κινηθῶσιν ἀπὸ τὴν θέσιν των, ν' ἀνυπομυνῶσιν ἐνδομύχως πότε ἢ ἀκολουθία θὰ φθάσῃ εἰς τὸ τέλος τῆς. Καὶ διατὶ νὰ μὴ λάβωμεν ἐπ' ἴσης ὑπ' ὅψει ὅτι εἰς τοὺς τοιοῦτου εἶδους ἐκκλησιασμοὺς ὑπάρχουσι καὶ οἱ ἐξ ἀνάγκης διὰ τὴν ἀπειλὴν τῆς τιμωρίας μεταβαίνοντες; Καὶ διατὶ νὰ μὴ προστεθῇ ἀκόμη τὸ ὅτι εἰς ἄμεσον ἀντίληψιν μας ὑπέπεσεν, τὸ ὅτι δ. λ. δ. ὑπάρχουσι καὶ μαθηταὶ οἱ ὅποιοι, ὅταν ἡ τιμωρία ἐξαγγελλῇ ἐκ τῶν προτέρων καὶ εἶνε ἐλαφρά, ὡς π.χ., ἡ ἀντιγραφὴ σελίδων τινῶν τοῦ Ἀναγνωστικοῦ ἢ στίχων τινῶν τοῦ Ὁμήρου (!) προτιμῶσι νὰ συμβιδάσῃ τὰ πράγματα μετὰ τὴν συνειδησίν των, δὲν μεταβαίνουσιν εἰς τὸν ναὸν κατὰ τὴν ὀρισθῆσαν ἡμέραν καὶ τὴν ἐπομένην παρουσιάζουσιν ἐτοίμην τὴν ἐξιλεωτικὴν ἀντιγραφὴν εἰς τὸν διδάσκαλον; Συνήθως θεωροῦνται οἱ γονεῖς, οἱ διδάσκαλοι ἢ καὶ αὐτοὶ οἱ μαθηταὶ ὑπαίτιοι τῆς καταστάσεως ταύτης. Νομίζομεν ὅτι ἐκεῖνοι οἱ ὅποιοι πταίουν ἐν προκειμένῳ ὀλιγώτερον εἶνε οἱ ἀτυχεῖς μαθηταὶ· ὁ περισσότερον ὧν ὑπαίτιος εἶνε ὁ διάτασων τὸν ὁμαδικόν, ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας, ἐκκλησιασμόν, χωρὶς νὰ λάβῃ ὑπ' ὅψει τὴν πεζὴν πραγματικότητα καὶ πρὸ πάντων τὰς ἀνάγκας τοῦ παιδιοῦ καὶ τοῦ ἐφηβικοῦ ὁργανισμοῦ. Μάτρα ἀμελετήτως εἰσαγόμενα, ἄνευ τῶν ἀπαιτουμένων ψυχολογικῶν προϋποθέσεων, ἄνευ τῆς ἐπιβαλλομένης προπαρασκευῆς, εἶνε ἅφ' ἑαυτῶν καταδεδικασμένα εἰς ἀποτυχίαν.

Νομίζομεν ὅτι εἶνε πλέον καιρὸς νὰ λεχθῇ ἡ ἀλήθεια. Πρέπει νὰ ἔχωμεν τὸ θάρρος νὰ ἀντιμετωπίζωμεν τὴν πραγματικότητα, ὅπως εἶνε, ἅφ' οὗ δὲν ἐφροντίσαμεν νὰ μὴ γίνῃ οἷα κατήντησεν. Οἱ μικροὶ μαθηταὶ δὲν προσέρχονται εἰς τοὺς ναοὺς μας, οὔτε καὶ ἀποκτῶσιν εὐχαρίστους ἀνκνήσεις—ἐκτὸς σπανιωτάτων ἐξαιρέσεων—ὄχι διότι πταίει τὸ σύστημα τῆς ἀφθάστου εἰς κάλλος, εἰς θαύτητα καὶ εἰς ὕψος ὁρθοδόξου λατρείας, ἀλλὰ διότι ἀπαιτοῦμεν ἀπὸ ἀδυνάτους ὁργανισμοὺς ἀδύνατα κατορθώματα. Διακρίμενος κατὰ πάντα κληρικὸς ἡ πόρρησέ ποτε πῶς δὲν δύνανται οἱ μικροὶ μαθηταὶ νὰ σταθῶσιν ὄρθιοι καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς Ἀκολουθίας τῶν Παθῶν τῆς Μεγ. Πέμπτης «ἅφ' οὗ ὁλόκληρος ἡ Χριστιανωσύνη ἵσταται ἐπὶ ποδὸς τὴν ἡμέραν αὐτὴν» ἄλλος, γνωστὸς διὰ τὴν δραστηριότητά του κληρικὸς, ἡ πόρρησε πῶς οἱ μαθηταὶ δὲν θὰ ἡδύναντο νὰ παρυσώσιν εἰς τὸν ναὸν ἀπ' αὐτῆς τῆς ἐνάρξεως τῆς ἀκολουθίας τοῦ ὁρθοῦ καὶ ἐθεώρησεν ὡς «προτε-
σταντικόν» (sic) τὸ ὅτι οἱ μαθηταὶ θὰ παρίσταντο